

Sujeverje - klanjanje đavolu

Sveti Oci o sujeverju - praznoverju

UVOD

[Svetootačke pouke o sujeverju / "Dobar i loš znak" / Gatanja/ Upotreba predmeta za "isceljenje" bolesti](#)

VRSTE SUJEVERJA

[Gatanje po Bibliji \("gde se otvori"\) i sujeverne molitve - kletve / Verovanje u amajlice - magijsku zaštitu od bolesti i drugih nevolja / Verovanje u veštice, u kućne, vodene, šumske i druge duhove / Verovanje u snove je opasno i veoma grešno / Kako Hrišćanin treba da se odnosi prema snovima / Nekoliko saveta o tome kako se treba odnositi prema snovima / Verovati predosećanjima je greh / Verovanja u dobar i loš znak, u tumačenja kao što su "valja se" ili "ne valja se"](#)

NARODNA SUJEVERJA VEZANA ZA SVETE TAJNE CRKVE I OBJAŠNjENJE BESMISLENOSTI TAKVIH VEROVANjA

[Sveta Tajna Krštenja / Svete Tajne Pokajanja i Pričešća / O Sveštenstvu / Sveta Tajna Braka / Sveta Tajna Jeleosvećenja](#)

PROTIV SUJEVERJA PO KOME JE PONEDELjAK, NAVODNO, NESRECAN DAN

[Protiv sujeverja po kome je ponedeljak, navodno, nesrećan dan / Otkud takva predrasuda prema ponedeljku](#)

POUČNE PRIČE O GATANjU

[Poučne priče o gatanju / Verovanje u "sudbinu" / O grehu bavljenja magijom i verovanja u magiju / O astrologiji / Praznoverice i predrasude našeg vremena / Nostradamus i slični "proroci"](#)

SVETI OCI PROTIV MAGIJE, ASTROLOGIJE I VERE U SUDBINU

[Pravoslavna zaštita od magije u Žitijama Svetih / Sveti Jovan Zlatousti protiv lečenja kod vračara / Sveti Maksim Grk o tome da čovekovu sudbu ne ustrojka ni kretanje zvezda, niti "kolo sreće", već Promisao Božiji](#)

Uvod

[Sadržaj](#)

Ne primaj lažne glasine da ne bi učestvovao sa bezbožnikom u svedočenju nepravednom (2. Mojs. 23,1).

Težak greh protiv prve zapovesti Božije čine oni koji se drže sujeverja. Sueverje ili praznoverje je verovanje koje ni na čemu nije zasnovano i nedostojno je pravih Hrišćana.

Sveti Oci i učitelji Crkve često su upozoravali na predrasude i sujeverja kojima su se nekada zanosili rani Hrišćani. Njihova upozorenja usmerena su protiv tri pojave:

1) takozvani dobar ili loš znak, kada se najbeznačajniji događaji tretiraju kao dobar ili loš znak koji nam nešto govori o okolnostima našeg života;

2) gatanja i vradzbine, ili silna želja da bilo kojim, pa čak i sredstvima tame saznamo

kakav će biti naš dalji život, da li će ovi ili oni naši potezi biti uspešni ili neuspešni, i najzad,

3) želja da se dobije moć isceljenja od bolesti ili zaštite od raznoraznih nevolja i opasnosti; korišćenje i verovanje u predmete koji u sebi nemaju nikakvu moć, niti po svojim svojstvima mogu imati bilo kakav uticaj na naše blagostanje i sreću.

Dobar i loš znak

[Sadržaj](#)

“Mnogim Hrišćanima - kaže Sveti Vasilije Veliki - čini se da nije štetno slušati one koji obraćaju pažnju na dobar i loš znak. Neko je u sred govora kinuo, i već kažu: to je loš znak. Neko drugi me je otpozadi pozvao po imenu, noga se okliznula na izlazu, odeća se zakačila... Sve je to loš znak. Čak i ljudi poznati kao oni koji očekuju Sudiju Nebeskoga, hladnokrvno padaju u ovaj pogubni porok. Ali čuj me dobro: odbačen je narod koji se prepuštao tome. Još u davnini, po zakonu Mojsijevom, čaranja, vradzbine, magija i gatanje odbačeni su kao demonski izum. Rečeno je: Nemojte vraćati, ni gatati po vremenu (3. Mojs. 19, 26); jer ti narodi koje ćeš naslijediti, slušaju gatane i vračare; a tebi to ne dopušta Gospod Bog tvoj (Knjiga ponovljenih zakona, 18,14). Ko se urazumljuje opravdanjima Božijim, tome ne dolikuje da čini ono što ne treba, tj. ne dolikuje da za savetnike, ili još gore za učitelje i zakonodavce uzima nerazumna bića. Ptica ne zna ni za opasnost koja njoj samoj preti i koja joj je već

pred očima, a tebi predskazuje budućnost! Kada izleti iz gnezda da donese ptićima hranu, često se vraća prazna kljuna, a tebi je ona istinito predskazanje! Uzaludno ptićije kretanje za tebe je postalo otkrivenje budućnosti! Ako po delovanju demona ptice lete ovako ili onako da bi se ti upleo u demonsku mrežu, onda nemoj sedeti i otvorenih usta zuriti u demonske obmane, i ne prepuštaj se uticaju đavola. On, ako jednom ulovi dušu

koja se lako odvlači u propast, neće je pustiti iz ruku, nego će je upotrebiti na svako zlo delo.

Ali sujevernom srcu strah uliva i gavran koji grakće i orao koji kruži ne nalazeći lovinu. Neprijatelj se toliko ruga čoveku, da i mačka, ako pređe put, ili pas ako izviri, ili čovek, ako se ujutru sretne, ma koliko da je raspoložen i blag, ali sa povređenim levim okom ili bedrom, čovek će se u strahu okrenuti odatle i otići, a ponekad će čak i zažmuriti od straha.

Šta ima gore od takvog života? Sve i svakoga podozrevati, u svemu videti loš znak, umesto da sve to dušu ljudsku uznosi ka Gospodu?"

U jednoj besedi Svetog Jovana Zlatousta, upućenoj oglašeniama, čitamo:

„Ko od vas, izlazeći iz svoje kuće, susreće sakatog ili hromog i doživljava to kao loš znak, taj pomišlja satanske stvari, jer čoveka ne čini nesrećnim susret sa čovekom, nego grehovni život".

Gatanja

[Sadržaj](#)

U besedi povodom novoga leta, Zlatoust govori:

„Najviše me žaloste igre koje se danas dešavaju... a pune su razuzdanosti i beščašća, jer oni koji te igre sprovode gledaju koji je dan, gataju i misle da ako prvi dan u godini uspeju da provedu u veselju i zadovoljstvima, da će čitave godine biti isto tako. Ali godina ti neće biti srećna ako se napiješ i budeš pijan prvoga dana, nego ako i u prvi i u sve ostale dane budeš činio ono što je ugodno Bogu. A ako ne budeš mario za dobra dela, nego potražiš sreću početkom meseca ili u brojanju dana, onda ti neće biti dobro. Gledanje u dane nije u skladu sa hrišćanskom mudrošću. To je jelinska zabluda".

Izobličavajući sujeverje po kome se jedni dani smatraju srećnim, a drugi nesrećnim, Sveti Jovan Zlatoust kaže:

„Đavo se trudi da preseče naše podvige u dobrim delima i da ugasi dobru volju u našoj duši, te nas zbog toga nagovara da uspehe i neuspehe u svakodnevnim poslovima pripisujemo danima. Ako neko veruje da dan biva srećan ili nesrećan, taj se u nesrećni dan neće truditi da čini dobra dela, misleći da je taj trud uzaludan zbog baksuzluka, te da mu ništa neće poći za rukom. Štaviše, ni u srećni dan on neće ništa činiti, nadajući se da mu toga srećnoga dana neće naškoditi njegova sopstvena lenjost. Tako i jedno i drugo nanosi štetu njegovom spasenju. Postupajući ponekad nerazumno, a ponekad i bez nade, on provodi svoj život u dokolici i zlu. Mi, međutim, treba da izbegavamo đavolske mreže, da odbacimo bojažljivost duha, da ne gledamo u dane, niti da jedne dane mrzimo a druge da volimo".

Blaženi Avgustin takođe strogo osuđuje gatanja:

„Njihove posledice - kaže on - najčešće su u skladu sa mislima i predubeđenjima svakog čoveka. Jer zli dusi, želeći da drže čoveka u obmani, zadovoljavaju njegovu uobrazilju prikazivanjem onoga što oni vide da odgovara njegovim očekivanjima i željama... Inače, na predrasude da neke pojave imaju određeni značaj treba gledati samo

kao na svojevrsan dogovor i ugovor sa zlim dusima. Ljudi koji su u sebi odgajili želju za pogubnom naukom gatanja, u stvari naukom obmanjivanja i ruganja nad drugima, često će za takvu svoju želju po tajnom sudu Božijem podpasti pod uticaj palih anđela kojima se ponekad dopušta da imaju uticaj na donji deo tvorevine. Od tih izrugivanja i obmana zlih duhova dešava se da sujeverje i pogibeljna vešti-na proricanja ponekad zaista otkrivaju pogađačima nešto od onoga što je bilo u prošlosti ili što će biti u budućnosti i govore im mnogo toga što će se kasnije obistiniti. Takvi mali uspesi pobuđuju i pothranjuju njihovu znatiželju, zbog čega oni i sebe i druge sve više upliću u mreže zlokobne zablude... Čak ni tačnost takvih predskazanja nimalo ne opravdava nauku predskazivanja. Zbog toga je ova svetogrдна veština, uz čiju pomoć je bila pozvana senka umrlog Samuila, dostojna svakog gađenja i prokletstva, iako je ta senka, kada su je pokazali caru Saulu, predskazala čistu istinu".

Upotreba predmeta za „isceljenje“ bolesti

[Sadržaj](#)

Oštru osudu nošenja amajlija i vršenja sujevernih obreda u cilju zaštite od bolesti i nesreća srećemo u besedama Svetog Jovana Zlatousta o Prvoj poslanici Korinćanima:

„Posle sklapanja braka, ako se rodi dete, mi vidimo mnoštvo simvoličnih postupaka koji su dostojni smeha: treba li da govorimo o povezima, o zvečkama, o crvenoj niti i mnogim drugim dokazima velikog bezumlja, kada se zna da na dete ne treba stavljati ništa drugo osim spasonosnog krsta. Međutim, upravo krst, koji je obratio čitavu vasseljenu, porazio đavola i srušio svu silu. njegovu, danas se zanemaruje. A tkaninama, nitima i drugim privescima poverava se bezbednost deteta. Zar vas nije stid? Recite mi: hoćete li jednom shvatiti da đavo od najmlađeg uzrasta čovekovog malo-pomalo postavlja svoje mreže i koristi sve svoje lukavstvo? Smešno je i zabavno ono na šta satana nagovara čoveka, ali nagovoreni čovek se ne izlaže samo smehu, nego i paklu ognjenome! Ako to rade neznabošci, onda to nije nimalo čudno, ali kada oni koji se poklanjaju krstu, koji učestvuju u neizrecivim Svetim Tajnama i koji su stekli ljubav prema mudrosti, kada se oni pridržavaju takvih sramotnih običaja - onda je to dostojno mnogih suza".

Na drugom mestu Sveti Zlatoust kaže: „Šta reći o onima koji na noge i na glavu kače bakarne novčiće Aleksandra Makedonskog? Reci mi: jesu li to naša nadanja? Kako posle Krsta i smrti Gospodnje ti polažeš nadu na svoje spasenje u lik neznabožackog cara?"

Posle ovakvog izobličavanja sujeverja kod Svetog Jovana Zlatoustog i drugih Svetih Otaca i Učitelja Crkve podsetimo da u knjizi „Pravoslavno ispovedanje vere" u odgovoru na pitanje: „Ko greši protiv prve zapovesti i na koji način?" - čitamo sledeće: „Protiv ove zapovesti greše oni koji se bave vradzbinama, gatanjima, kao i oni koji podražavaju njihova dela, a to su svi oni koji nose priveske i poveze radi zaštite od uroka ili kakve nevolje, svi oni koji se vezuju za sujeverne običaje i veruju u njih, a takođe i svi oni koji u bolesti idu kod vračara ili ih pozivaju kod sebe, pa pokušavaju da se leče bapskim

šaputanjem i pridržavaju se sličnih sujevernih stvari, a najzad i oni, koji na svakom koraku vide neki dobar ili loš znak".

Vrste sujeverja

[Sadržaj](#)

Gatanje po Bibliji (gde se otvori) i sujeverne molitve – kletve

[Sadržaj](#)

Nikako nije dopušteno izgovarati reči Božije i reči iz crkvenih molitava zajedno sa gatkama ili gledanjem u karte. Reč Božija je data čoveku (između ostalog i kroz predskazivanje budućnosti) isključivo radi spasenja duše, a ne radi odgonetanja nekakvih drugih pitanja.

U Nomokanonu (uz veliki Trebnik) rečeno je: „Sudu podležu... oni koji ubacuju ključeve u Psaltir i iz njega netačno čitaju... koji bajju (ili „odbrojavaju“, a ovde se može ubrojati i proklinjanje ili zaklinjanje).., sve to od demona potiče“.

Verovanje u amajlije (magijsku zaštitu od bolesti i drugih nevolja)

[Sadržaj](#)

Pravoslavni Hrišćanin ima silne zaštitnike u nevolji. To je njegov krst koji nosi na grudima i često stavljanje krsnog znaka na sebe, to su svete ikone, to je Anđeo-čuvar. A nošenje ili čuvanje izmišljenih stvari, kao što je na primer „pismo nađeno u Jerusalimu“ i tome slične izmišljotine, prepune svakojakih gluposti i jadnog sujeverja, ili kačenje deci oko vrata ili na ruku raznoraznih predmeta koji treba da ih čuvaju od bolesti, ili papirića sa nekakvim tekstovima, ili amajlija (na primer, lančića, končića i zuba ili dlake od medveda) - sve to nije ništa drugo do stavljanje đavolskog jarma na svoju dušu. Za taj greh je, čak, predviđeno izopštavanje iz Crkve (Laodikijski sabor, 36).

Verovanje u veštice, u kućne, vodene, šumske i druge duhove

[Sadržaj](#)

Nesumnjivo je da zli dusi postoje i Hrišćanin ne može odbacivati njihovo postojanje posle mnoštva svedočanstava u reči Božijoj, a ukoliko teži da očisti svoj život, onda on ima i ličnog iskustva u borbi protiv njih. Među-tim, „kućni“, „vodeni“ i ostali slični duhovi ne postoje. To su izmišljotine kojima je oličen neznabožački svet. Onaj ko sebe smatra Hrišćaninom, a veruje u kućne duhove i boji ih se, taj je „neznabožac u Hrišćanstvu“. *Jer kakvu saglasnostima Hristos sa Velijarom?* (2. Kor. 6, 15). Zbog toga je greh u gnevu nazivati nekoga vešticom ili sličnim nazivima.

Verovanje u snove je opasno i veoma grešno

[Sadržaj](#)

Bio je u jednoj obitelji monah ukrašen svim vrlinama, zbog čega ga je sva bratija veoma poštovala. Na nesreću, on je uvek verovao svakojakim snovima. Kušač se

veoma raduje kada čoveku pronade slabu stranu, sa koje ga lako može pobeđivati. Neprijatelj našega spasenja se svom snagom obrušio na monaha. Zato mu svake noći, čim monah posle uobičajenih moli-tava zadrema, demon poče prikazivati snoviđenja, i to najpre bezazlena, kako bi što više zaveo nesrećnika. Kako god da ih je starac tumačio, svako se tumačenje opravdavallo obistinjivanjem sna. Najzad, videvši da zabludeli starac svemu veruje, duh tame mu jedne kobne noći prikaza budući život. Prikaza Apostole, Mučenike, Prepodobne i sve Hrišćane kako sede u užasnoj tami, kako se muče očajanjem, a sa druge strane zajedno sa prorocima i drevnim patrijarsima prikaza narod jevrejski kako likuje, i Boga Oca kako ukazuje na njih prstom i govori: „Ovo su čeda Moja!“. Starac se od užasa probudi i ništa ne rasuđujući, ode u Palestinu, u naseobine judejske. Tamo primi obrezanje i postade revnosni zaštitnik ubica Hristovih. Ali koliko je Bog dugotrpeljiv, toliko je i pravedan u sudu Svome: kroz tri godine On posla na njega toliko strašnu bolest, da su istrulile čak kosti na njemu, te odstupnik u užasnim mukama ispusti svoj duh („Prolog“, 26. februara).

Kako hrišćanin treba da se odnosi prema snovima?

[Sadržaj](#)

Još su neznabožački filozofi različito objašnjavali snove. Jedan neznabožački filozof (Protagora) govorio je: „Svaki san ima svoje značenje, svoj smisao, i za ljudski život je korisno obraćati pažnju na snove“. Drugi neznabožački filozof (Ksenofan) objašnjavao je da su svi snovi pusti i varljivi i da je u zabludi onaj ko na njih obraća pažnju i svoje postupke usklađuje prema njima. Istinu treba tražiti u sredini, tj. pre svega, ne treba na sve snove obraćati pažnju, a drugo, ne treba ni sve snove prezirati i smatrati besmislenim.

Kažemo - ne treba na sve snove obraćati pažnju. Evo šta o tome kaže Knjiga premudrosti Isusa, sina Sirahova.

" Prazna i varljiva su nadanja nerazumnog čoveka, a besmislena snoviđenja daju krila glupima. Kao onaj ko grli senku ili goni vetar, takav je onaj ko veruje snovima. Snovi su isto što i lice koje se ogleda. Od nečistoga šta može biti čisto, i od lažnoga šta može biti istinito? Gatanja, dobar i loš znak i snoviđenja - sve je to sujeta i srce se ispunjava maštanjima kao žena kad treba da rodi. Ako snovi nisu poslani od Svevišnjega da te urazume, ne primaj ih k srcu. Snoviđenja su mnoge odvela u zabludu i oni koji su se u njih uzdali, doživeli su pad".

Većinom su snovi samo prirodni rezultat pobuđene ljudske uobrazilje. Ono o čemu čovek danju razmišlja i čime je veoma obuzet, ono što strasno želi ili ne želi, to mu se i prikazuje u snu. Sveti Grigorije priča o jednom čoveku koji je nerazumno verovao snovima i kojima mu je obećavan dug život. On je sakupio mnogo novca da bi imao od čega da proživi u blagostanju svoj dugi život, ali iznenada se razboleo i ubrzo umro, te tako nikako nije mogao upotrebiti svoje bogatstvo, a istovremeno nije mogao poneti sa sobom u večnost nikakvo dobro delo. Prema tome, ima mnogo snova koji su zaista pusti i varljivi, koji ništa ne znače i na koje ne treba obraćati pažnju.

Ali postoje i takvi snovi koji za nas imaju značaj i na koje treba obraćati pažnju. Ukažimo radi primera na san Josifa, jednog od dvanaestorice sinova patrijarha Jakova. Josif je sanjao da sa ocem i braćom žanje žito u polju: Josifov snop je stajao uspravno, a snopovi oca i braće su stajali oko njega kao da mu se klanjaju. Taj san se ispunio: posle izvesnog vremena Josif, koga su braća prodala, postade upravitelj Egipta, a otac i braća njegova, kada dođoše u Egipat, biše prinuđeni da mu se poklone i da ga poštuju. Isto tako se obistinio proročki san faraona, cara egipatskog. Da faraon nije obratio pažnju na taj san i da u rodnim godinama nije pripremio velike zalihe hleba za nerodne godine, gorko bi se pokajao: žitelji Egipta, a takođe i otac i braća Josifova, umrli bi od gladi.

I mnogi ljudi, a možda i neki među nama, imaju razloga da se kaju što nisu obratili pažnju na neke svoje snove. Navešću kao primer jedan slučaj. Jedan razuzdani mladić nije slušao savete svojih najboljih drugova koji su ga upućivali na drugačiji, bolji životni put. Jednom je sanjao svoga oca kako mu strogo naređuje da ostavi razvratni i bezbožnički život i da se popravi. Ali po učenju Samog Gospoda Isusa Hrista: *Ako ne slušaju Mojseja i proroke, ako neko i iz mrtvih vaskrsne, neće se uveriti*, tako i mladić ne obrati pažnju na svoj san. Međutim, on ponovo vide isti san: opet vide oca kako mu govori da ako ne promeni svoj život, toga i toga dana će ga snaći smrt i izaći će na sud Božiji. Mladić je u šali ispričao svoj san drugovima koji su živeli kao i on i ne samo da nije razmišljao o ispravljanju života, nego je čak pozeleo da se podsmeva pretnji koju je čuo u snu. Stoga je upravo za taj dan, u koji mu je otac rekao da će umreti, on zakazao veliki pir sa drugovima. I šta se dogodilo? Usred pijanke udari ga moždana kap i kroz nekoliko minuta on umre! Dakle, nisu svi snovi pusti i varljivi; postoje i takvi snovi koji se zaista obistinjuju u životu.

Nekoliko saveta o tome kako se treba odnositi prema snovima

[Sadržaj](#)

1) Ako nas snovi pobuđuju na dobro i uzdržavaju od zla, smatrajte ih prstom Božijim koji vam ukazuje na nebo i uklanja vas od puta koji vodi u pakao.

Bog govori jednom, i ako to ostane neprimećeno, onda govori drugi put, u snu, u noćnom viđenju, kada san obuzima ljude, za vreme dremeža u postelji. Tada On otvara čoveku uho i zapečaćuje Svoju pouku, kako bi odvratio čoveka od kakve namere i udaljio od njega gordost, kako bi sačuvao dušu njegovu od propasti i život njegov od udarca mača (Jov. 33, 14-18).

„Kada u snu ugledaš oblik krsta - uči prepodobni Varsonufije, - znaj da je taj san istinit i da je od Boga; ali potrudi se da od Svetih dobiješ tumačenje tog sna i nemoj verovati svojoj pomisli" („Rukovodstvo za duhovni život" Varsonufija i Jovana).

2) Ako niste sigurni da san potiče od Boga ili nemate razuman razlog da tako nešto zaključite, a naročito ako se taj san tiče nevažnih i nepotrebnih pitanja, *onda nema potrebe da obraćate pažnju na snove i da svoje postupke upravljate prema njima*. Budite pažljivi i ne obraćajte pažnju na svaki san, kako ne biste postali sujeverni i pali u opasnost da sagrešite.

3) Najzad, ako san sablažnjava čoveka i vuče ga u greh, onda je on posledica naše iskvarene i.rastrojene uobrazilje, naše fantazije, ili potiče od onoga, od koga neka nas sačuva Bog Svojom blagodaću, tj. od đavola.

Sveti Teofan Zatvornik kaže: „**Na snove je najbolje ne obraćati pažnju**. Neki od njih možda nešto i znače, ali pošto nama nije dato da to tačno odredimo, a naša sopstvena tumačenja mogu biti varljiva i nekorisna, onda je bolje zaboravljati ih. Snovi su i po prirodi svojoj određeni da budu zaboravljeni, jer tako biva sa većinom snova. Znajte da ima prirodnih snova, ima snova koji su od Anđela i od Svetih, a ima i snova koji su od demona. Oni koji su od Anđela i Svetih, donose mir, i taj mir dugo ostaje u duši, a koji su od demona, oni narušavaju duševni mir. Naši sopstveni snovi su presipanje iz šupljeg u prazno bez ikakvog reda. Demoni su nemoćni i ništa nam ne mogu, ali njima se dopušta da ponekad priđu bliže slugama Božijim i da ih uznemire, jednim delom radi kušanja, drugim delom radi pouke, a i radi toga da bi se njima samima pokazalo ko su i šta su. Iz istih razloga im se dopušta da prikazuju snove”.

Verovati predosećanjima je greh

[Sadržaj](#)

Čovek može predosećati nekakvu veliku promenu u životu, naročito smrt. Ali uglavnom su predosećanja varljiva, jer je kroz Adamov pad sposobnost predosećanja izgubljena, a ona često mogu biti izazvana i lagodnim životom ili zbog rastrojene uobrazilje. Dakle, na osnovu predosećanja ne treba donositi konačne odluke o svojoj ili tuđoj budućnosti, jer na taj način nepotrebno padamo u greh ili u varljivu radost. Tako se zaboravlja na Promisao Božiji koji upravlja našim životom i koji nas po svojim premudrim i blagim namerama može izbaviti i od najočiglednije nesreće, kao što može i da ne opravda radost koju predosećamo. Jezekija je u teškoj bolesti trebalo da umre, ali nije umro. Aman se unapred radovao svome trijumfu nad Mardohejem, ali se njegova predosećanja nisu obistinila.

Nemojte brzopleto verovati predosećanjima.

Verovanje u dobar i loš znak,
u tumačenja kao što su „valja se i „ne valja se“

[Sadržaj](#)

Od Gospoda se spravljaju koraci čovječiji
(Priče Solomonove, 20, 24).

Umesto da se u svome životu rukovodi zdravim razumom, sujeverni čovek sve svoje uspehe ili neuspehe u svakodnevnom životu povezuje sa raznoraznim pojavama koje mu predstavljaju dobar ili loš znak.

Neki smatraju da je loš znak kada se sretnu sa sveštenikom ili čovekom koji nosi prazne kofe. Ili, na primer, ne treba poklanjati oštre predmete, ponedeljkom ne valja ništa

počinjati, treća sveća koja gori na stolu je opasna, trinaesti čovek za stolom takođe je opasan, a kada se sveća neočekivano ugasi, to znači da će doći gosti, itd, itd.

Ako obratimo pažnju na sve te praznoverice, videćemo da za mnoge od njih postoje jednostavni istorijski ili praktični razlozi, a sve one zajedno jednostavno se opovrgavaju rečju Božijom i zdravim razumom. Hrišćanin treba da odbaci svako sujeverje, predrasudu i dobar ili loš znak.

Narodna sujeverja vezana za Svete Tajne Crkve i objašnjenje besmislenosti takvih verovanja Sveta Tajna Krštenja

[Sadržaj](#)

Po crkvenom pravilu gotovo odmah posle krštenja detetu se odseče pramen kose. Poznato je da se pritom kumu daje vosak kojim on obavije odsečene vlasi novokrštenog deteta, a kasnije ga po običaju baca u kupku sa, vodom. Čim sveštenik završi krštenje i sve obrede vezane za njega, kum odmah otvori četvore oči i gleda u vodu, nestrpljivo želeći da sazna da li je vosak potonuo. Treba reći da je vosak lakši od vode, tako da nikada ne može u njoj potonuti, ali kum se može prevariti u prvom momentu kada je vosak bačen, ponekad i malo jače i sa dovoljno velike visine, pa može na trenutak potonuti.

Ne daj Bože da kum upravo u tom trenutku uspe da pogleda u vodu i vidi da vosak nije na površini. On odmah obaveštava o tome roditelje i to je, po njihovom mišljenju, znak da dete neće dugo živeti, te roditelji od tog trenutka počinju posebno da se brinu o detetu, da ga paze i maze, i da ga na kraju sasvim razmaze. „Još samo malo da se nagledam moga milog deteta - govori rastužena majka - možda će mi uskoro umreti!" Takvo neprijatno ubeđenje se teško i veoma sporo iskorenjuje kod roditelja.

Svete Tajne Pokajanja i Pričešća

[Sadržaj](#)

Mnogi veruju da blagodatno dejstvo ovih Svetih tajni traje šest nedelja, pa su prema tome ubeđeni da se nema potrebe ponovo pričešćivati pre nego što istekne tih šest nedelja, pa makar čovek bio i na samrti. Ali grešno je ne znati pravu istinu, a to je da čovek ne samo u toku četrdeset dana, nego i u samo jednom danu može načiniti mnoge grehe: Ko je to čist od greha? Niko, ako i jedan dan proživi na zemlji - kaže se u Svetom Pismu (Knjiga Jova, 14, 4-5). Ima dosta i malovernih koji se boje da prime Sveto Pričešće, jer ne mogu „podneti" tu Svetu Tajnu. Po njihovom mišljenju čovek pre pričešća celih šest nedelja treba da živi kao pravi otšelnik, da izbegava gotovo bilo kakve odnose sa porodicom. „Ja imam decu, oče, - obraća se svešteniku jedan od njih -imam posla, desi se da ne izdržim pa podviknem na njih, pa vas molim da me ispovedite, ali i da me oslobodite pričešća, jer ga nisam dostojan!" Ti mu kažeš: „Pa kako su prvi Hrišćani

svake nedelje bili spremni da prime Svete Tajne?" Odgovor na takvo pitanje je uobičajen: „Oni su, možda, bili bolji od nas, a mi smo mnogo grešni", ali to je samo opravdanje za maloverje i nespремnost da se živi istinskim hrišćanskim životom svakodnevnoga podvizavanja.

O Sveštenstvu

[Sadržaj](#)

Mnogi nisu svesni važnosti sveštениčkog čina i nemaju dovoljno poštovanja prema onima koji nose taj čin. Ide, na primer, sveštenik ulicom, pošao kod svog parohijanina, možda da poseti bolesnika, ili iz nekog drugog razloga, i naravno, usput sreće mnogo ljudi koji idu ulicom nekim svojim poslom: „E ljudi, - kaže jedan od njih svome saputniku i menja se u licu - ide nam pop u susret, to je loš znak". Ili: „Pop nam je prešao put, znači neće se na dobro završiti ovo što smo započeli". Rukovodeći se takvim sujevernim pomislama mnogi na svoju sramotu bez ikakve griže savesti, umesto da se učtivo poklone, oni ljutito govore svešteniku, kad ovaj hoće da pređe put: „Stani, pope, prvo ja da prođem, posle ćeš ti". Naravno, svešteniku je poznato narodno sujeverje i razlog takvog obraćanja. A neki se čak sa negodovanjem vraćaju kući, kada na putu još izdaleka ugledaju sveštenika. Eto, takvo duhovno slepilo postoji u narodu. Prolazeći mimo sveštenika, naročito ako on ide sa Svetim Darovima da poseti bolesnika, zašto ne bismo sa poštovanjem skinuli kapu i učtivo mu se poklonili, i njemu i Svetim Tajnama koje su mu na grudima skrivene, zašto ne bismo uzeli od njega blagoslov? Tada bi preko sveštenika i Gospod blagoslovio nas i naš posao da ga uspešno privedemo kraju.

Interesantno je razmotriti poreklo ovog ružnog i u svakom pogledu žalosnog sujeverja. Istorija svedoči da je ravnoapostolni Vladimir, primajući hrišćansku veru, naredio da se pre svega krste njegova deca, a zatim i svi Kijevljani. Međutim, narod je toliko vekova pre toga vegetirao u paganskim verovanjima koja su podsticala najgnusnije poroke i podgrevala potpunu razuzdanost svih ljudskih strasti, i nije tako lako pristajao da prihvati pravila nove vere, jer su ta pravila propisivala moralnu čistotu i strogo uzdržanje. Sveštenstvo je obaveštavalo Vladimira da ne ispunjavaju svi njegovu kneževsku volju i da mnogi i dalje ostaju u ranijim zabludama. Vladimir je strogo kažnjavao narodnu tvrdoglavost, tako da je i sveštenstvo pored sveg svog staranja u obraćanju zabludelih u slučaju potrebe moralo da primenjuje i stroge mere, u skladu sa duhom toga vremena. Upravo tu se, po svemu sudeći, krije poreklo današnjeg sujeverja u pogledu susreta sa sveštenikom.

Kroz istoriju je isto ovo sujeverje našlo pogodno tle u raskolu. Poznato je da niko nije toliko mrzeo pravoslavne sveštenike, kao raskolnici koji su se borili protiv Svete Pravoslavne Crkve. Krećući se kroz narod oni su, prirodno, još više podgrevali u njemu predubeđenje protiv pravoslavnog sveštenstva, pa tako i sujeverje, vezano za susret sa sveštenikom i monahom. Ovo sujeverje je po svome štet-nom uticaju pogibeljno za moral, jer ga razjeda i odvaja od vere i srdačne predanosti Crkvi i njenim služiteljima.

Pa ipak, mnogi možda i ne podozrevaju da pridržavajući se pomenute predrasude oni u stvari oživljavaju mračne paganske običaje i verovanja, i daleko je lakše naći opravdanje za tadašnje ljude koji se nikada nisu sreli sa Hrišćanstvom, nego za ove savremene, obrazovane, koji su imali sreću da se od detinjstva upoznaju sa hrišćanskom verom. Međutim, oni ne samo da su prihvatili toliko grubu predrasudu paganske prošlosti, nego su joj još dodali i druge praznoverice. Pri susretu sa sveštenikom, jedan pljuje u stranu (pu-pu-pu), drugi ga dočekuje psovkama, treći se drži za dugme, četvrti baca iglu. Inače, sa iglom je kod naših sujevernih ljudi povezana mračna misao o nekakvoj svađi ili nesreći. Često smo imali prilike da vidimo kako neke sujeverne žene neće da daju muškarcu za uspomenu iglu, jer može doći do svađe, ili će onaj koji uzme iglu doživeti nesreću. Nešto nalik na takvo sujeverje može se naći u paganskim verovanjima naših predaka. Iz najstarijih istorijskih zapisa vidi se da su naši preci, dok su još bili neznabošci, naročito poštovali zlato i kada su se kleli, stavljali su zlato kraj nogu svojih idola Peruna i Velesa, proklinjući sami sebe da postanu žuti kao zlato ako naruše zakletvu. Tako je veliki knez Svjatoslav, sklapajući 971. godine dogovor sa Cimishijem u ime svih Rusa, u tome dogovoru između ostalog naveo sledeće: „Ako ja ili neko od mojih podanika ne ispoštujemo ove uslove, neka nas stigne prokletstvo od boga u koga verujemo, od Peruna i Velesa, stočnog boga, i da budemo žuti kao zlato, i sopstvenim našim oružjem posečeni". Znameniti ruski istoričar Karamzin, objašnjavajući ove reči, kaže: „U našem jeziku zlato je dobilo naziv od žute boje. I u prevodu naše Biblije reč „zlatenica" (na srpskom - „medljika") upotrebljena je u značenju žuči: Bih vas sušom i medljikom (na slovenskom - „zlatenicom", a pored je dopisano: „žutom bolešću") (Knjiga proroka Amosa, 4, 9). „Da budemo žuti" je isto što i „da budemo mrtvi". Ovi citati pokazuju kakav je strašan značaj imalo zlato sa svojom žutom bojom u životu i verovanjima naših predaka-pagana. Ono ih je podsećalo na užasne nesreće koje su ih čekale u slučaju narušavanja ili nepoštovanja datih zakletvi.

Sveta Tajna Braka

[Sadržaj](#)

Za vreme obavljanja ove Svete Tajne od sveštenika se traži velika pažnja, jer ako se slučajno ispusti burma jednog od mladenaca, po narodnom verovanju će to značiti da će onaj čija je burma ispuštena umreti ubrzo posle sklapanja braka.

Ako neko od mladenaca sam ispusti svoju burmu, to je njihova nepažnja, ali ako sveštenik ispusti, onda je to neposredno delovanje Promisla Božijeg i mladencima ostaje samo da se pokore volji Božijoj i očekuju gorke posledice takvog nehotačnog slučaja, mada su u stvari sve to sami izmislili.

Isti takav značaj se u našem narodu pripisuje slučaju kada sveća jednog od mladenaca gori brže. Narod veruje da će onaj čija je sveća više izgorela pre umreti od svog bračnog druga.

U maju mesecu se u narodu izbegava sklapanje braka, jer će se oni koji se venčaju u tom mesecu tobože čitavog života *zamajavati*, to jest loše živeti. To nije ništa drugo do besmisleno i smešno verovanje, nastalo zbog slučajne sličnosti među rečima.

Sveta Tajna Jeleosvećenja

[Sadržaj](#)

Ovu Svetu Tajnu mnogi ljudi iz naroda smatraju nepotrebnom ili joj pribegavaju samo onda kada već ne postoji nikakva nada na ozdravljenje bolesnika, ili on već više ne zna za sebe. Uzrok tome je praznoverica da će onaj koji je osvećen jelejem uskoro obavezno umreti. Ako, međutim, osvećeni jelejem ozdravi, onda svako ko ga sretne treba pred njim nisko da se pokloni kao da je došao sa onoga sveta.

Drugi, naprotiv, smatraju da se svako obavezno mora osvećivati jelejem, ali istovremeno veruju da ako se posle jeleosvećenja zaboravi kadionica ili neka druga crkvena stvar, bolesnik neće ustati. Dim od ugašenih sveća, kada izlazi na vrata, može označavati da će bolesnika izneti kao pokojnika, ali ako dim krene uvis ili prema prozorima, onda će bolesnik ozdraviti. Sujeverni ljudi sa nepoverenjem slušaju sveštenikova objašnjenja da je Sveta Tajna Jeleosvećenja jedna od najblagodatnijih Svetih Tajni u Crkvi, koju je ona kao čedoljubiva mati uspostavila da bi bolesnici ozdravljali ne samo od telesnih, nego i od duševnih bolesti (tj. od greha) i da sve molitve ove Svete tajne govore o ozdravljenju bolesnika i oproštenju njegovih grehova.

Protiv sujeverja po kome je ponedeljak, navodno, nesrećan dan

[Sadržaj](#)

Protiv sujeverja, po kome je ponedeljak navodno, nesrećan dan

Svakog ponedeljka se u Svetoj Crkvi, kao što je određeno crkvenim pravilom, vrši služba bestelesnim Silama. Svakoga dana u sedmici vrši se služba ovim ili onim Svetim, ili čitavom mnoštvu Svetih. Ali zašto je bestelesnim Silama, tj. Anđelima, posvećen prvi dan posle nedelje, tj. ponedeljak? Zato što po svojim uzvišenim osobinama oni u tvorevini zauzimaju prvo mesto, naravno izuzev Bogorodice koja je časnija od Heruvima i neuporedivo slavija od Serafima. Osim toga, oni su i stvoreni pre svih ostalih. To su prvenci u nizu stvorenih bića.

Međutim, osim pomenute osobenosti, tj. osim vršenja službe bestelesnim Silama, ponedeljak sam po sebi, kao vremenski odeljak, ni po čemu se ne razlikuje od ostalih dana. To je toliko jasno, da ne bi imalo potrebe posebno o tome govoriti kada u vezi sa ponedeljkom ne bi postojala nekakva predrasuda kod mnogih ljudi, pa i kod pravoslavnih. Oni u danima sedmice razlikuju dobre i loše, lake i teške dane. U teške dane ubrajaju ponedeljak, sredu i petak. Ponedeljak je, kažu, mračan i težak dan.

Ponedjeljkom ne valja ništa važno počinjati, jer neće biti uspeha. Takođe ponedjeljkom ne treba kretati nikuda na put. Ako u ponedjeljak nekome daš novac, cele nedelje ćeš imati samo rashode. I tome slično.

Otkud takva predrasuda o ponedjeljku?

[Sadržaj](#)

Jednostavno praćenje ljudskog ponašanja delimično daje odgovor na ovo pitanje. Ponedjeljak je zaista težak dan, pun briga i neprijatnosti za one koji su prethodnog dana, tj. u nedelju, nakaradno provodili vreme. Tako onaj ko je ceo prethodni dan proveo u pijanstvu, kada se probudi sledećeg dana, tj. u ponedjeljak ujutru, oseća se teško i mamurno, i umesto da se lati posla, on ponovo počinje da pije i time čini ponedjeljak još težim. Čovek koji živi u svetu koristi to što je nedelja neradan dan, pa ceo dan i čak celu noć provodi u zabavama koje nisu za pohvalu. Podrazumeva se da posle noći provedene u igranju karata, u zabavama i neuzdržanju, on ustaje teške glave i ceo dan se oseća neprijatno i nesposoban je za bilo kakav posao. Za sve takve ljude ponedjeljak je zaista težak dan, ali ne zato što je on sam po sebi težak, nego zbog zloupotrebe vremena. Ko ispravno koristi vreme i ne troši ga na razonode i zabave pogubne za dušu i telo, za njega je ponedjeljak lak kao i ostali dani, štaviše, još je i lakši posle nedeljnog odmora. A onome ko uveče pogrešno koristi svoje vreme, svaki naredni dan je težak, a ne samo ponedjeljak. Rđave posledice takvog ponašanja odraziće se na mnoge dane, ponekad na ceo život. Sada je jasno zašto su ljudi proglasili ponedjeljak teškim danom kada je opasno započinjati bilo kakav posao ili kre-tati na put. Ako je težak za one koji se prethodnog dana opijaju i provode se po celu noć, ne znači da je težak i za sve ostale.

Pored toga što se ovakva predrasuda o ponedjeljku protivi zdravom razumu, ona je istovremeno i vređanje Boga, jer svakoga dana se obnavlja milost Božija prema tvorevini i ne-ma takvoga dana u sedmici koji bi bio obeležen otsustvom Božije milosti. Pročitajte Mojsijevu povest o stvaranju sveta i videćete da je Gospod sve dane blagoslovio, pa prema tome i drugi dan, jer upravo drugi dan odgovara našem ponedjeljku. Toga dana On je stvorio plavi nebeski svod i raširio ga nad zemljom kao šator, odvojivši vode što su pod svodom od voda koje su nad svodom, ostavivši tako prostor za kretanje vazduha i prostiranje svetlosti. Svako zna koliko su svim živim stvorenjima na zemlji neophodni vazduh i svetlost. Zar je onda mogao Tvorac odbaciti svod koji je stvorio? Ne, on je odobrio to što je stvoreno: A svod nazva Bog nebom. I vide Bog da je to dobro. I bi večer, i bi jutro, dan drugi (Prva knj. Mojsijeva 1, 8). A odobravanje onoga što je sazdano drugoga dana prostire se i na sam taj dan. Pa kad je ponedjeljak toliko velik i blagotvoran dan za sva bića koja je Gospod stvorio na zemlji, zar nije bogohulno nazivati ga rđavim, mračnim i teškim danom? Gospod nije stvorio ništa rđavo, mračno i teško, i ne samo da je svaki dan osveštao Svojim blagoslovom, nego je i po završetku stvaranja odobrio svu tvorevinu, pa samim tim i sve dane stvaranja sveta (Prva knj. Mojsijeva, 1, 31).

Međutim, Gospod Koji je stvorio svet i odobrio sve što je stvorio, ponekad šalje ljudima zle dane kao kaznu za njihove grehe. Svaki narod se seća svojih nesreća i oplakuje ih, kao što su nekada Judejci na rekama vavilonskim oplakivali dan Jerusalima, dan kada je pao njihov svešteni grad i sa njim država. Isto tako se i svaki čovek seća gorkih trenutaka i dana svoga života. Ali ni narodne ni lične nesreće ne događaju se uvek ponedeljkom. Gospod, kada hoće da nas kazni, može to učiniti, i čini to bilo kojim danom, pa čak i dan Svetlog Vaskrsenja može pretvoriti i pretvara u dan teške muke šaljući na nas bolesti, smrt naših bližnjih, požare i tome slično. A kada hoće da ispolji prema nama Svoju milost, On to isto tako čini u bilo koji dan, pa i ponedeljkom, pretvarajući ga u praznik i darujući nam toga dana Svoju blagodat. Za Gospoda Koji je Gospodar svih naših dana i godina nema razlike između pojedinih dana. Zašto onda ljudi vređaju Boga i proglašavaju ponedeljak zlim, mračnim i teškim danom?

Možda misle da se ponedeljak nalazi pod posebnim uticajem i vlašću zlih i tamnih sila? Kada se radi o ljudima koji i ponedeljkom i drugim danima žive neispravno, to je u neku ruku zaista tako.

Ako čovek svoju volju ne podređuje volji Božijoj, on se, naravno, lako potčinjava volji i lukavstvu onoga ko je neprijatelj i Boga i ljudi. Ali, onaj ko po apostolskim rečima provodi vreme trezveno i pazi se da ne upadne u zamku đavolovu, jer zna da je đavo svirep kao lav i lukav kao zmija i svakog trenutka je spreman da ga napadne, za njega taj isti đavo nije opasan ni ponedeljkom, niti bilo kojim drugim danom. On se ograđuje molitvom svetim bestelesnim Silama koje su uvek spremne da nas pokriju pokrovom krila neveštastvene svoje slave, svakoga dana, a utoliko pre ponedeljkom, jer toga dana Sveta Crkva umnožava svoje molitve bestelesnim Silama.

Dakle, ako neko i pored svega veruje u postojanje loših dana i zazire od ponedeljka kao jednog od takvih, neka se pokaje zbog te svoje zablude i neka odmah odbaci svoj sujeverni i grešni strah.

Poučne priče o gatanju

[Sadržaj](#)

Poučne priče o gatanju

[Sadržaj](#)

Đavolska lukavstva su toliko mnogobrojna i raznovrsna, da ih običan čovek teško može razaznati. Čak i mnogiiskusni starci i podvižnici bili su zavedeni neprijateljskim lukavstvom i padali u teške grehe. Zbog toga je apostol Pavle u svojoj Poslanici Korinćanima, upozoravajući ih na lažne učitelje, rekao da ponekad i sam satana prima na sebe izgled Anđela svetlosti, te prema tome nije nikakvo čudo što se i njegove sluge pretvaraju kao da su sluge pravednosti (2. Kor. 11, 14-15). O kakvim javljanjima satane u liku Anđela svetlosti i o kakvim njegovim slugama govori apostol? Naravno, običnom čoveku je to teško shvatiti, a još je teže zaštititi se od đavolskih prelesti.

Satana može na sebe uzeti lik Anđela svetlosti i pozvati čoveka na dobra dela sa namerom da ga iskuša i gurne u najveći greh. Ljudi u koje se uselio zli duh sluge su duha zlobe i izvršiooci satanine volje. Po savetu zloga duha oni radi namamljivanja običnih ljudi mogu uzeti na sebe pobožni izgled, kao da su sluge pravednosti. Takvih je u narodu mnogo i teško ih je prepoznati.

Sve će biti jasnije ako uzmemo primer iz žitija prepodobnog Nikite, zatvornika Pečerskog. To je bilo u Kijevo-Pečerskom manastiru, za vreme igumana Nikona. Jedan monah, po imenu Nikita, molio je od igumana blagoslov da se podvizava odvojeno od drugih, u takozvanom „zatvoru“. Iguman mu nije dao blagoslov, govoreći da je on još mlad i ne treba da sedi zatvoren, nego treba sa svom ostalom bratijom da radi i donosi korist, jer za spasenje duše nije korisno tovariti na sebe podvig koji prevazilazi naše mogućnosti, jer se možemo pogorditi i upasti u težak greh. „Služeći sa bratijom - govorio je iguman - za svoje poslušanje ćeš dobiti nagradu od Oca Nebeskog“. Međutim, Nikita nije poslušao igumana, nego je učinio što je hteo: izabrao je zatvornički podvig. Ne izlazeći iz svog „zatvora“ počeo je živeti sam i moliti se, ali posle izvesnog vremena nije izbegao đavolsku zamku. Zbog njegove uobraženosti, po dopuštenju Božijem, javio mu se đavo donoseći sa sobom miris svetinje. Nikita je začuo njegov glas, i to glas koji kao da se molio zajedno sa njim, ali ga nije, video. On pade u prelest zbog ovog viđenja i pomisli:

„Kad ovo ne bi bio Anđeo, ne bi se molio zajedno sa mnom“ i počeo ga moliti da mu se javi u vidljivom obliku. Tada začu glas koji govori: „Neću ti se javiti, jer si ti još mlad, da se ne bi pogordio i pao“. Zatvornik mu sa suzama reče: „Neću se pogorditi. Iguman me je naučio da ne slušam đavolske prelesti. Svaku ću tvoju zapovest ispunjavati“. Tada zmija koja truže dušu, tj. đavo, ovladavši monahom, reče: „Ne-moguće je čoveku dok je još u telu videti mene. Sada ću poslati svoga anđela da on bude sa tobom, a ti ispunjavaj njegovu volju“. I zli duh odmah stade pred njega u liku anđela, a Nikita, ugledavši ga, pade i pokloni mu se kao pravom Anđelu. Demon mu reče: „Odsada se ti više nemoj moliti. Čitaj knjige i tako ćeš razgovarati sa Bogom. Onima koji ti budu dolazili govorićeš pouke, a ja ću se neprestano moliti Tvorcu za tvoje spasenje“. Zatvornik poverova demonu i pade u još veću prelest, prestade da se moli i počeo usrdno čitati, i to samo starozavetne knjige. Uz demonsku pomoć naučio je napamet ceo Stari Zavet i sve judejske knjige, a Jevanđelje i apostolske knjige nikada nije čitao, nije hteo ni da čuje za njih, a ni drugima nije dao da govore što god iz Novog Zaveta. Demon mu se prikazivao kao da se neprestano moli za njega, a ovaj se radovao, misleći da se to za njega moli Anđeo Božiji. Razgovarajući sa onima koji su mu dolazili radi duševne koristi, on počeo čak i prorokovati. Njegova slava je rasla, jer su se njegove reči obistinjivale. Jednom on posla poruku knezu Izjaslavu da je toga dana ubijen knez Gleb Svjatoslavič u Zavolonu i da što pre pošalje svoga sina Svjatopolka na presto u Novgorod. Kao što je rekao, tako se i ispunilo. Nekoliko dana kasnije stiže vest o ubistvu kneza Gleba. Posle ovoga proširi se glas o zatvorniku Nikiti da je prozorljiv i počeo ga slušati knezovi i boljari. Demonu je budućnost nepoznata i ne može je predskazivati, ali je on zato učio zle ljude da ubijaju,

kradu i vrše ostale zločine, a o svemu sličnom obavještavao je zatvornika, a ovaj pričao onima koji su mu dolazili.

Svi prepodobni oci Pečerski znali su da je Nikita u demonskoj prelesti, jer nije čitao blagodatne knjige Svetog Jevandjelja i učenja Gospoda našeg Isusa Hrista, Dela i Poslanice apostolske. Oni dođoše kod njega i usrdno se počеше moliti, i svojim molitvama odagnaše od njega demona, tako da mu se više nije javljao. A kada Nikitu izvedoše iz zatvora i zamoliše ga da im kaže nešto iz Starog Zaveta, on je pod zakletvom tvrdio da nikada nije čitao knjige, iako ih je pre toga znao napamet. Jedva ga nekako naučiše da čita. Kada je molitvama prepodobnih Nikita došao sebi, gorko je zaplakao i dugo zatim ispovedao svoje grehe. Posle toga je živio u uzdržanju, poslušno, smireno i u svim dobrim delima je napredovao. Čovekoljubivi Gospod, videći njegovo pokajanje, zbog ranijih njegovih dobrih dela oprostio mu grehe. Kasnije on postade episkop Novgorodski i zbog života punog vrlina Bog ga proslavi čudesima. Četrsto i pedeset godina posle njegove smrti, pronađoše mu mošti, od kojih po njegovim molitvama do dana današnjeg mnogi dobijaju isceljenje.

Ova priča objašnjava reči apostola Pavla o tome kako sam satana radi zavođenja ljudi uzima na sebe lik svetlog Anđela i obmanjuje one koji su još neiskusni u duhovnom životu. Putevi Gospodnji su neistraživi i niko ne može znati skrivena dela Božija bez Njegove volje. Čak ni Anđeli nebeski bez Njegove volje ne mogu predskazivati budućnost.

Evo i drugog poučnog primera, iz žitija Pajsija Velikog. U vreme kada se Sveti Pajsije podvizavao sa jednim učnikom daleko od manastira, u pustinji, dođoše mu dva monaha i stadoše ga usrdno moliti da im da blagoslov za otšelnički život. Prepodobni, slušajući njihovu molbu i videći da su sposobni za usamljениčki život, dade im blagoslov za podvig. Monasi nađoše zgodno mesto i nastaniše se u pustinji. Ali đavo im počе zavideti i odluči da pogubi njihove duše na sledeći način. Jednom otšelniku su bile ukradene neke stvari. Žaleći zbog toga on počе tražiti lopova, a kada ga ne nađe, ode kod jednoga starca, koji je važio za prozorljivca, u nadi da će mu on reći ko je lopov. Ali pošto starčev dar prozorljivosti nije bio od Boga, nego od đavola, taj „prozorljivac“ po đavolskom savetu okleveta onu dvojicu monaha, učenike prepodobnog Pajsija. Dobivši takav odgovor, monah se uputi u manastir kome su pripadala dva pomenuta podvižnika i ispriča im šta se dogodilo, tražeći zastupništvo protiv tih monaha-otšelnika. Iguman i starci mu poverovaše i zapovediše da se uhvate oklevetani monasi i dovedu u manastir. Pošto ih istukoše, strpaše ih u tamnicu a posle suđenja im oduzeše monaški čin i baciše na muke zbog ukradenih stvari. Za sve ovo uz Božiju pomoć saznade prepodobni Pajsije. Žaleći zbog ove dvojice monaha, jer bez krivice postradaše, i želeći da izobličii laž, on privremeno ostavi svoj usamljениčki život i uputi se u manastir. Kada monasi saznaše za dolazak velikog podvižnika u manastir, izađoše da ga pozdrave i uzmu od njega blagoslov. Zajedno sa ostalima dođe i monah -“prozorljivac“. Kada se svi pozdraviše sa prepodobnim Pajsijem i uzeše od njega blagoslov, on upita: „Zbog čega ste prognali

dva mlada podvižnika?" Svi su ćutali, samo se neki osmeliše i rekoše da su ona dvojica lopovi i da su zato udaljeni iz manastira.

Tada Pajsije upita: „Ko vam kaza da su oni lopovi?" Monasi pokazaše starca-„prozorljivca“.

Pajsije se okrete prema njemu i upita: „Je li istina da si ti to rekao?"

„Ono što sam ja rekao istina je, jer mi je to Sam Bog otkrio" - odgovori starac.

„Kada bi tebi dar prozorljivosti bio dat od Boga, a ne od đavola, ne bi se video đavo u tvojim ustima" - reče Pajsije.

Svi se užasnuše, ćuvši takve reći, jer su znali da prepodobni nikada ne govori laži, i svi počeše prekorevati „prozorljivca" zbog njegove laži i primoraše ga da moli prepodobnog Pajsija za oprostaj.

Starac se postide zbog svoje obmane i zamoli Pajsija da mu oprost i da se pomoli za njega. Kada se Sveti Pajsije pomoli, tada svima beše vidljivo kako iz usta starca-„prozorljivca“ izađe nećisti duh i pretvorivši se u divljeg ve pra, sa jarošću se ustremi na prepodobnog Pajsija, želeći da ga rastrgne. Ali, Pajsije Veliki mu silom molitve zabrani da to učini i progna ga u ambis. Starac koga je zbog njegovog neiskustva zaveo nećisti duh posle toga se pokajao za svoje grehe i molio Svetog Pajsija za oprostaj.

Kada su Svetog apostola Jovana Bogoslova doveli na ostrvo Patmos, na mesto njegovog progonstva, i predali igemonu, tj. upravitelju ostrva, tada je Miron, igemonov tast, primio u svoju kuću i Jovana Bogoslova i njegovog ućenika Prohora. Stariji Mironov sin, po imenu Apolonid, imao je u sebi pogađaćkog duha koji je pričao ono što je bilo skriveno od ljudi, pa su Apolonida zbog toga svi smatrali prorokom. Ćim je Sveti apostol Jovan ušao u Mironovu kuću, Apolonid se odmah sakri, a zatim pobeže u drugi grad, plašeći se da Jovan ne izagna iz njega pogađaćkog duha. U Mironovoj kući se počeše žalostiti zbog Apolonidovog nestanka, ali uskoro Apolonid posla Mironu pismo u kome ga obaveštavaše da je Jovan ćarobnjak i da ga je svojim ćarima oterao iz kuće, te da se on ne može vratiti dokle god Jovan ne bude pogubljen. Miron, proćitavši pismo, požuri svome zetu, igemonu, i saopšti mu sadržaj pisma. Igemon naredi da se Jovan uhvati i baci zverima da ga rastrgnu. Jovan zamoli igemona da se malo strpi dok on pošalje svoga ućenika Apolonidu, obećavajući da će ga vratiti kući. Igemon mu dozvoli da pošalje ućenika, a samog Jovana okova u lance i baci u tamnicu. Prohor poće Apolonidu i ponese mu Jovanovo pismo u kome je bilo napisano sledeće: „Ja, Jovan, apostol Isusa Hrista, Sina Božijeg, pogađaćkom duhu koji živi u Apolonidu, zapovedam imenom Oca i Sina i Svetoga Duha da izađe iz stvorenja Božijeg i nikada više da ne ulazi u njega, i da ćak ne bude na ovome ostrvu, nego da bude u bezvodnim mestima, a ne u ljudima“.

Kada Prohor doće sa pismom Apolonidu, odmah demon izađe iz njega. Apolonid doće sebi kao da se probudio iz sna, i krenu nazad zajedno sa Prohorom. Vrativši se u grad on nije odmah otišao kući, nego najpre požuri u tamnicu i pade pred Jovanove noge, zahvaljujući mu što ga je oslobodio od nećistog duha.

Saznavši za Apolonidov povratak, oko njega se odmah okupiše radosni roditelji, braća i rođaci, a apostol Jovan Bogoslov bi pušten iz tamnice.

Apolonid je ovako pričao o sebi: „Pre mnogo godina, kada sam spavao čvrstim snom, neki čovek stade sa leve strane moje postelje i probudi me. Bio je crn, crniji od uglja, a oči su mu blistale kao dve upaljene sveće, i ja zadrhtah od straha. On mi reče: „Otvori usta svoja“. Ja ih otvorih, a on uđe u mene i utroba moja se ispuni. Od tada on počeo meni otkrivati dobro i zlo, i sve što se događalo u ljudima. Kada apostol Hristov Jovan uđe u našu kuću, tada nečisti duh koji seđase u meni reče: „Apolonide, da ne bi umro, beži odavde, ovaj čovek je čarobnjak i hoće da te ubije“. Tako ja pobegoh u drugi grad. Kad sam pomišljao da se vratim, nečisti duh mi je govorio: „Ako Jovan ne umre, ti ne možeš živeti u svojoj kući“. Ali čim sam ugledao Prohora kako dolazi, nečisti duh istog trenutka izađe iz mene kao što je i ušao. Osetih da mi je lakše i više ne beše u meni one težine, moj razum se prosvetli i u duši osetih radost“. Čuvši ovo, svi se pokloniše Svetom apostolu Jovanu Bogoslovu. Sveti apostol ih počeo učiti, a oni poverovaše u Hrista, te ih on krsti.

U gradu Filipima, kada je Sveti apostol Pavle sa svojim saputnicima, apostolima Silom, Lukom i Timotejem išao na molitvu, sreće ih jedna robinja koja imaše duh pogađački i gatajući donošaše veliki dobitak svojim gospodarima. Ona pođe za Pavlom i drugim Apostolima ona vikaše: „Ovi su ljudi sluge Boga Višnjega, koji nam javljaju put spasenja“. I tako je činila mnogo dana, dok se Pavlu ne dosadi, te se on okrenu i reče nečistom pogađačkom duhu: „*Zapovedam ti Imenom Gospoda Isusa Hrista, iziđi iz nje!*“ I duh izađe istog časa, a ona prestade proricati, tj. otkrivati skrivena dela ljudska (Dap. 16, 16-18).

Iz navedenih priča se vidi da ljudi, pro-svećeni Duhom Svetim, u kojima obilno prebiva blagodat Božija, ne samo da mogu sami sebe odbraniti od nečistog duha, nego imaju i vlast da zapovedaju nečistim duhovima. Silom blagodat Božije, imenom Gospoda Boga Isusa Hrista oni mogu izgoniti demonske utvare iz drugih ljudi.

Tako su prepodobni Oci Pečerski svojim molitvama izagnali iz zatvornika Nikite nečistog duha koji mu se javljao u obliku svetlog Anđela i tako zavodio i njega i one koji su mu dolazili. Prepodobni Pajsije je silom blagodat Božije izagnao iz starca pogađačkog duha, a Sveti apostol Jovan Bogoslov pismom, u kome je napisao ime Presvete Trojice, izagnao demona iz neznabošca Apolonida. A pre toga su neznabošci verovali Apolonidu kao proroku, jer je on po nagovoru nečistog duha otkrivao skrivena ljudska dela. Najzad; Sveti apostol Pavle izagnao je demonskog pogađačkog duha iz robinje koja je po đavolskom nagovoru isto tako otkrivala skrivena ljudska dela. U životu Svetih može se naći još mnogo takvih primera, ali za pouku je dovoljno i ovih nekoliko.

Sada ćemo nešto reći o savremenim pogađačima kojih ima u narodu i kojima narod veruje zbog svoga neiskustva. A oni kao kukolj u pšenici seju mržnju među bližnjima i navode ih da naruše najvažniju zapovest Božiju: ljubi Boga i bližnjeg svog kao samoga sebe. Ovakvih pogađača, ili kako ih još nazivaju, vračara, ima skoro u svakom selu. Obični ljudi u nesreći ili nekakvom gubitku često odlaze kod njih. Upravo u takvim vračarama obitavaju zli dusi i preko njih se među Hrišćane seje svako neprijateljstvo i mržnja. Vračare uglavnom govore ljudima koji im se obraćaju da im je neko bacio čini, da

ih je prokleo ili uvračao i zato nemaju sreće, zato su bolesni, umiru ili su im umrla deca ili pomrla stoka, zato im se dešavaju nesreće... Često one govore da su to učinili neki konkretni ljudi, njihovi susedi po imenu i prezimenu. Zatim im savetuju da idu i da se mole i da prinose žrtve određenim zlim duhovima.

Ni pravoslavne ljude vračare ne otpuštaju tek tako, nego im govore da u toj i toj crkvi ili kapeli zapale sveću, a ako se neko u kući razboli, to je zato što nisu u tim crkvama ili kapelama zapalili sveću u određeno vreme u godini. Vračare ih tako navikavaju da veruju kako ih u slučaju neispunjavanja postavljenog zadatka, tj. žrtvovanja sveće, kažnjava upravo ta crkva ili kapela i šalje im bolest kao zao duh.

Ove vračare se najčešće sreću u provincijama. One vračaju ili gledaju u karte, novac ili vodu, i uopšte na razne načine uz pomoć neprijatelja ljudskog roda, tj. đavola, zavode ljude, a ponekad mogu i da im otkriju skrivena ljudska dela iz prošlosti, i time u ljudima koji od njih traže pomoć izazivaju raspre, svađe, neprijateljstvo, mržnju i svakojake nered. Đavo radi zavođenja ljudi otkriva vračarama samo ona njihova dela preko kojih može posejati mržnju i narušiti mir u porodici. Takođe vračare uz tajnu pomoć đavola kleveću mnoge nevine ljude i tako postaju izvršioци đavolskih želja, kao što je Gospod rekao: *Vama je otac đavo, i želje oca svojega hoćete da činite. On bijaše čovjekoubica od početka, i ne stoji u istini, jer nema istine u njemu; kad govori laž, svoje govori, jer je on (đavo) laža i otac laži* (Jc. 8, 44).

Tako su i vračare, po Spasiteljevim rečima, deca đavolova i on obitava u njima. Kada vračaju ili gataju, sve to čine uz pomoć neprijatelja roda ljudskog, zlog pogađačkog duha. Nevidljivi neprijatelj, zli duh koji obitava u vračarama, deluje preko njih na vidljiv način, ali tako da oni sami to ne osećaju, obmanjuje naivne ljude i odvlači ih od ljubavi Božije, guši u njima veru u Boga i nadu u Njega, u jedinog istinskog pomoćnika. Zatim po zlom đavolskom nagovoru onima koji im dođu vračare kleveću njihove dobre susede i pričaju kako su ti susedi to i to ukrali od njih, kako su im naneli neku štetu, upropastili nešto, kako su im nešto uvračali i izazvali razne bolesti itd. i tako ih navode da krše najvažniju zapovest o ljubavi prema Bogu i blišnjima. Đavo se samo brine o tome da mi budemo u svađi, neprijateljstvu i mržnji sa blišnjima, da psujemo, proklinjemo i kinjimo jedni druge, da u porodici nema mira i sloge, da deca ustaju protiv roditelja svojih i roditelji protiv dece, da brat bude protiv brata, muž protiv žene, žena protiv muža, i da ih tako putem svađe navedu na razne grehe, čak i na samoubistvo. Tada se đavo raduje i veseli gledajući kako ispunjavamo njegove želje i vršimo volju njegovu. To je njemu ugodno. Čemu se on to raduje, zašto preko pogađača otkriva zla i dobra skrivena ljudska dela? Samo da bi izazvao neprijateljstvo među ljudima, da bi po pšenici posejao kukolj, da bi slugu Božije lišio nasledstva večnog blaženstva, Carstva Nebeskog, i da bi oni tako zaslužili večnu kaznu u adu.

Pravoslavna braćo! Mi, Hrišćani, nikada ne treba da vračamo, čak ni u šali, bilo da je u pitanju gledanje u šolju ili kakav drugi način. To je demonski posao. Ako neko bude gatao ili vračao u šali, kroz to vračanje neprijatelj može neprimetno delovati na njega, zavesti ga i polako mu stvoriti naviku da gata i vrača, od čega se u njega može useliti

nečisti duh, a takav čovek postaje pravi vračar, lažni prorok, oruđe demonsko, i na kraju đavo može neposredno delovati kroz njega. Vračanje je, kako kaže Sveto Pismo, *veliki greh, gadost pred Bogom*. Ako vračar i vračara ne prestanu da vračaju i gataju i ako se ne pokaju zbog toga, za njih nema spasenja. Takođe nema spasenja ni onima koji veruju vračarama i odlaze kod njih, ukoliko se ne pokaju. Svi će oni propasti kao što su propali Saul i njegovi sinovi, kao što je rečeno: *I tako pogibe Saul za bezakonje svoje, koje učini Gospodu što ne sluša riječi Gospodnje i što traži da pita duh vračarski, a ne pita Gospoda; zato ga (Gospod) ubi* (1. Dnev., 10,13-14).

Roditelji, muževi i rođaci! Vi treba da zadržite decu, žene i svoje bližnje da ne idu kod vračara. I vi, očevi i majke, muževi i rođaci, možete propasti zbog grehova svojih ukućana i rođaka, kao što je poginuo Saulov sin Jonatan, jer je mogao odvratiti svoga oca od vračare, a nije to učinio. Zato su Filistimljani njega prvog ubili.

Svakome ko se brine za svoje spasenje može se i treba reći: *Ne treba ti ono što je sakriveno* (Knjiga premudrosti Isusa sina Sirahova).

Ne traži da znaš ono što je sakriveno i ne traži da znaš budućnost. Za spasenje je potrebno verovati, ispunjavati zapovesti i čistiti srce, a ne biti znatiželjan. Veoma je opasna i sama želja da se sazna ono što je od nas sakriveno, a još je opasnije kada se ta želja sprovodi u delo.

Braćo Hrišćani! Bojte se Boga, ne gatajte i ne vračajte, ne gledajte u šolju ni u gostima ni kod kuće. Ne odlazite vračarama, to je veliki smrtni greh, to je gadost pred Bogom.

Čak i u narodu je poznato da vračare ne umiru sa pokajanjem, jer su nedostojne, nego im smrt naiđe iznenada. Često umiru u nesrećnim slučajevima ili vrše samoubistvo. Po rečima apostola Pavla, *njihov svršetak će biti po djelima njihovim* (2 Kor. 11,15).

Prosvećeni Svetim Duhom i istinski prozorljivi ljudi, bogomudri Sveti Oci, nikada nisu drugima otkrivali skrivena i zla ljudska dela. A ako su po volji Božijoj nekada i otkrivali ono što neko čini u tajnosti, ipak nisu to razglašavali, pa makar se radilo o lopovu ili ubici. Gospod Bog nam nije dao zapovest da otkrivamo tuđe grehe i da osuđujemo ljude, nego nam je dao zapovest da ljubimo Boga i bližnjega svog. Zbog toga su se prepodobni oci, prosvećeni Duhom Svetim, sa ljubavlju odnosi-li i prema dobrima i prema zlima i prikrivajući njihove rđave postupke upućivali su ih na pokajanje. U takvim ljudima obitava Duh Sveti i oni su živi hramovi Presvete Trojice.

Verovanje u „sudbinu“

[Sadržaj](#)

U tvojoj su ruci (Gospode) dani moji
(Ps. 30,16)

Težak je greh verovanje u slepu sudbinu umesto vere u Živoga Boga. Toga ne bi trebalo da bude među Hrišćanima koji znaju za sveblagi i premudri Promisao Božiji.

Po učenju Pravoslavne Crkve, čovekovu sudbinu u ovom privremenom i u budućem večnom životu Gospod ne određuje kao nešto bezuslovno i unapred dato, nego mu

priprema večni život u zavisnosti od toga kako će čovek pro-živeti svoj zemaljski život. Pa ipak, uprkos učenju Crkve u narodu je rasprostranjeno nakaradno shvatanje o sudbini ili usudu. Mnogi veruju da su sudbinom unapred i bezuslovno predodređene sve okolnosti života svakoga čoveka, pa čak i svi njegovi postupci i radnje. A ako je tako, onda se sve to dešava nezavisno od samog čoveka i njegove volje, pa prema tome koliko god da se neko trudi, ne može izmeniti ništa u svojoj sudbini. To verovanje odrazilo se i u izrekama: „od sudbine se ne može pobeći“, „na čelu mu je napisano“ itd. Ova praznoverica je veoma prisutna u narodu, ali i kod obrazovanih ljudi, od kojih se često mogu čuti izrazi: „sudbonosna odluka“, „sudbonosni korak ili postupak u životu“. Sudbina se shvata kao sila koja ćudljivo upravlja nad svima, koja je bez ikakvog razloga prema jednima milostiva, a prema drugima nemilosrdna, i čija vlast se ne rukovodi principima pravednosti, mudrosti i blagosti. Takvo shvatanje sudbine ima paganski karakter i preuzeto je od pagana. Grci i Rimljani su kao paganski narodi verovali da je sudbina neko posebno božanstvo koje ima vlast i nad ljudima i nad drugim božanstvima. Kod muslimana je verovanje u sudbinu došlo do apsurdna. Muhamedov Alah sam izaziva dobra i zla dela u ljudima, sam baca u zabludu koga hoće i sam upravlja prema dobru koga hoće. Sve zavisi od njega, a ljudi su samo nesrećna oruđa u njegov-im rukama. Jasno je da ako čovek nema slobodu da upravlja sobom i ako čini samo ono što mu je predodređeno, onda on i nije vinovnik zla i greha, vinovnik je Alah. Koran uči da alah sam šalje zle duhe onima koji u njega ne veruju kako bi ih podsticao na zlo. Muhamedov Alah je despot kome je osnovni princip - njegov sopstveni ćef.

Na žalost, ovakva izopačena shvatanja o sudbini sujeverni Hrišćani su preneli na jedinog istinitog Boga, tako da neki od njih opravdavaju teške grehe pozivajući se na volju Božiju. Neko se, recimo, odao piću i stalno je mrtav pijan, a na savete i urazumljivanja dobronamernih ljudi on odgovara: „Ti misliš da ja volim što ovako pijem? Pa ja i sam vidim da sam propao, ali šta ću, takva mi je sudbina. Kaznio me Bog i dao mi ovu prokletu strast prema piću. Teško mi je i mučim se mnogo, ali šta da se radi“.

Šta može biti nečasnije od ovakvog sujevernog mišljenja o Bogu kao neumoljivoj sudbini i slepoj sili koja vlada svetom? Tačno je da bez Boga ni dlaka sa glave ne može pasti. Svako od nas zavisi od volje Božije: *Gospod ubija i oživljuje, spušta u grob i izvlači, Gospod siromaši, i bogati; ponižava i uzvisuje* (Prva knj. Samuilova, 2, 5-6). Od Gospoda se *ispravljaju koraci čovječiji* (Priče Solomonove, 20, 24). Ali, u svim tim slučajevima Gospod deluje u skladu sa Svojom premudrošću, blagošću i pravdom. On primenjuje Svoju vlast ne narušavajući čovekovu slobodu i ne oduzimajući mu njegovu volju. Sloboda volje je takav dar Božiji, koji Gospod ne oduzima čak ni od zločinaca. Ne oduzimajući čoveku njegovu volju Gospod mu daje da bira između života i smrti, između blagoslova i prokletstva (Knjiga premudrosti Isusa sina Sirahova, 15,14-16; Peta knj. Mojsijeva 30,19), a dalje sve zavisi od čovekove volje šta će izabrati. Gospod udešava našu sudbinu u skladu sa onim što čovek izabere i što zasluži. *Ako hoćete slušati, dobra zemaljska ješćete. Ako li nećete, nego budete nepokorni, mač će vas pojesti* (Knjiga proroka Isaije 1, 19-20). Dakle, vinovnik nesreća kojima Gospod preti nepokornima nije On Sam, nego ljudi koji biraju te nesreće.

Gospod svima želi dobro, svima želi da se spasu i nije On kriv ako ljudi uprkos Njegovim savetima, urazumljivanjima, pretnjama i obećanjima idu putem koji vodi u propast.

Doduše, taj odnos između ljudskih dela i nagrade, odnosno kazne, za njih nije uvek očigledan. Često vidimo da pobožni i pošteni ljudi žive u nemaštini, trpe uvrede i nepravde, nemaju uspeha u svojim poslovima i poduhvatima, a bezbožnici i bezakonici žive u blagostanju i u svemu imaju uspeha. Ako je Bog pravedan, zašto onda dopušta tako nešto? Zar u tom slučaju on ne postupa isto kao slepa sudbina, koja ne razlikuje dostojne od nedostojnih? Naravno, u ovom zemaljskom životu mnogo toga ostaje za nas nejasno u odnosu između Boga i ljudi i u udešavanju njihove sudbine. Ali ono što je nejasno sada, razjasniće nam se kada pređemo iz ovoga u onaj svet. Sada mi vidimo dela Božija kao kroz mutno ogledalo, a kada stanemo pred Boga licem u lice, tada će nam sve postati kristalno jasno (1. Kor. 13, 12). U svakom slučaju, nesumnjivo je da je sreća bezbožnih ljudi nesigurna, da njihovi uspesi u svakodnevnim poslovima nisu dugog veka i da ih Gospod neće ostaviti bez kazne, nego će im uzvratiti po delima njihovim, ako ne u ovom, onda u budućem životu. Isto tako i pobožni ljudi, ako ne u ovom, onda u budućem životu, naslediće utoliko veću nagradu, ukoliko sa većim smirenjem i većom predanošću volji Božijoj budu podnosili nelagodnosti ovoga života koje im Gospod šalje radi utvrđivanja njihove vere i ljubavi prema Njemu.

Gnusne zloupotrebe ljudske slobode, koje Gospod trpi, ne treba da pokolebaju našu veru u pravedan sud i premudrost Božiju još i zbog toga što Gospod dopušta takve zloupotrebe da se proslavi ime Njegovo, jer On iz samog zla izvlači dobro. Zli ljudi sami ne znaju da su oni oruđe Božijeg promišljanja o ljudima. Na primer, kako su gnusno postupila sa Josifom njegova braća! Dali su ga u ropstvo Egipćanima i učinili su zlo, ali se Josif u Egiptu proslavio i postao dobrotvor ne samo Egipta, nego i susednih zemalja, snabdevajući ih hlebom za vreme sedmogodišnje gladi. Zbog toga je rekao svojoj braći: *Vi ste mislili zlo po mene, ali je Bog mislio dobro* (Prva knj. Mojsijeva 50, 20). Kakvo su užasno zlo delo izvršili Judejci kada su doveli Hrista do stradanja na Krstu i smrti! Oni su mislili da će misija Hristova propasti, ali su se veoma prevarili. Ispostavlja se da su oni nesvesno bili oruđe u misiji iskupljenja ljudskog roda Spasiteljevom smrću na Krstu. Iz tog ugla treba gledati i na Judu izdajnika. Hristos je za njega rekao: *Teško onome čovjeku koji izda Sina Čovječijeg; bolje bi mu bilo da se nije rodio taj čovjek* (Mt. 26, 24). Ali Juda je samo doprineo da se ubrza delo iskupljenja ljudi. On je učinio zlo koje je Gospod okrenuo na dobro.

Fatalisti optužuju Boga da On, tobože, navodi ljude na greh, kao Muhamedov Alah. To je bogohulna optužba, jer Bog mrzi greh i upotrebljava sva raspoloživa sredstva da mu se suprotstavi. Doduše, kaže se za Boga da je On otvrdnuo srce faraonovo, ali to ne znači da je Sam Bog ulio zlobu i tvrdokornost u faraonovo srce, nego je Božiji zahtev da se otpuste Jevreji samo podstakao faraonovu zlobu i tvrdokornost srca. Bogoprimac Simeon je za Gospoda Isusa Hrista rekao: *Ovaj leži da mnoge obori i podigne u Izrailju* (Lk. 2,34), ali

to opet ne znači da će Hristos biti neposredni vinovnik pada i propasti Izrailjaca, nego da oni neće poverovati Njegovom učenju i zato će propasti.

Po sujevernom paganskom shvatanju sudbina je neumoljiva. To se, međutim, nikako ne može reći za Boga Promislitelja. Njega je moguće umoliti, kao što pokazuju mnogi primeri Njegovog snishođenja prema onima koji Mu se obraćaju moleći za pomilovanje. Prorok Isaija je po zapovesti Božijoj obavestio cara Jezekiju da se odmah spremi za umiranje i da napiše zaveštanje. Jezekija zaplaka i poče moliti Gospoda da ga poštedi. Gospod usliši njegovu molitvu i prorok Isaija, koji je upravo krenuo nazad, još nije ni stigao do carske kapije, a već je dobio novu zapovest od Boga da objavi Jezekiji kako Gospod ukida svoju presudu i daje mu još petnaest godina života. Zar bi se to moglo dogoditi kada bi odluke Božije ličile na neumoljivu sudbinu?

Inače, nema ničeg sličnog između Boga i takozvane sudbine. U Gospodnjim rukama je ceo naš život i Gospod je uvek spreman da nam ispuni dane radošću, ali od nas i od naše volje zavisi hoćemo li zaslužiti Božiji blagoslov. Amin.

O grehu bavljenja magijom i verovanja u magiju

[Sadržaj](#)

U grehove protiv prve zapovesti ubraja se magija. Ljudi, ostavivši veru u silu Božiju, veruju tajnim i zlim silama, zlim duhovima, i trude se da deluju pomoću njih. Za greh magije je kriv onaj ko veruje da obične pojave imaju neku tajnu silu, kao i onaj ko sam pokušava da deluje pomoću tih sila.

I magija je nasleđena od naših predaka. Dok su još bili neznabošci, oni su verovali u raznorazne sile prirode. Sve što ih je okruživalo: drveće, kamenje, potoci, močvare, jezera, životinje, sve je to u njihovoj uobrazilji bilo kao živo i imalo dušu. Oni su verovali da im te pojave donose sreću ili nesreću, pa nemajući jasne predstave o Bogu kao Tvorcu i Vladaru čitavoga sveta, oni su u tim pojavama videli bogove, od kojih su jedni bili dobri, a drugi zli. Osećali su nad sobom njihovu silu, ali nisu bili u mogućnosti da se zaštite od njih, pa su se obraćali ljudima koje su nazivali čarobnjacima i molili ih za pomoć u borbi protiv tajnih sila prirode. Tako se ukorenilo verovanje u čarobnjake, izraženo kroz najrazličitije magijske obrede. Postepeno je magijom bio obavijen čitav život našeg pretka. On nije mogao učiniti ni jedan korak bez sadejstva čarobnjaka. Naročito se to njihovo sadejstvo ispoljavalo u važnim događajima u životu, kao što su svadba, smrt, sahrana, bolesti, kretanje na put, razni susreti sa nepoznatim ljudima.

Verovanje čarobnjacima raspršilo se primanjem Hrišćanstva. Prošlo je hiljadu godina otkako je Sveti Vladimir prosvetio rusku zemlju svetlošću Hristovog učenja, a magijski obredi još uvek postoje i još uvek gospodare umovima žitelja ruskih gradova i sela. Još uvek se veruje čarobnjacima i magovima, još uvek ih se ljudi boje i trude se da im na različite načine ugode. Taj greh nije redak ni među obrazovanim ljudima koji takođe pribegavaju vradzbinama, gatanjima, vrte stolove, prizivaju duhove itd.

Veliki je greh obraćati se magovima, tj. svima koji se na ovaj ili onaj način bave (crnom ili belom) magijom. Sam Bog preko Svog proroka Jeremije kaže onima koji se

obraćaju čarobnjacima za pomoć: *Ne slušajte... proroka svojih ni vrača svojih ni sanjača svojih ni gatara svojih ni bajača svojih... Jer vam oni laž prorokuju* (Knjiga proroka Jeremije, 27, 9-10), a Sveti Oci i pravila Svetih Sabora izopštavaju iz Crkve i čarobnjake (magove) i one koji od njih traže pomoć.

Evo šta je o takvima rečeno u 61. pravilu Šestog Vaseljenskog Sabora: „Oni koji se obraćaju čarobnjacima... kako bi od njih saznali ono što žele da otkriju, prema ranijim odlukama otaca, podležu pravilu šestogodišnje epitimije”.

I Sveti Vasilije Veliki uči: „Oblakogonitelji i gatari podležu šestogodišnjoj epitimetriji, a oni koji su ogrezli u ovome izbacuju se iz Crkve. Koji se pokaju zbog čaranja podležu epitimetriji”.

Pravila Svete Crkve nazivaju ih idoloslužiteljima, oskrnaviteljima, skvernoubicama i laskavcima: „Čarobnjaci i svi oni koji se bave magijom jesu idoloslužitelji i skvernoubice, i laskavci po sopstvenoj volji”. Sveti Jovan Zlatoust uči: „Ako takvi pominju čak i ime Svete Trojice, ako i Svete prizivaju, ako se i krstom krste, treba od njih bežati i klanjati ih se”.

Magija i čaranja udaljava nas od svetlosti Hristove istine, od poslušanja Svetoj majci Crkvi, ograničava nas u poslovima, slabi našu veru u Promisao Božiji, u silu hrišćanske molitve, slabi našu nadu u zastupništvo Svetih ugodnika Božijih, jednom rečju, drži nas u okovima paganizma. Sve to pobuđuje Hrišćane da se klone ovakvog žalosnog nasleđa paganskih vremena. Amin.

O astrologiji

[Sadržaj](#)

Poznati hrišćanski filosof Tertulijan (II-III v.) pisao je: „Među zanatima izdvojili bismo neka zanimanja koja se otvoreno mogu smatrati idolopoklonstvom. O astrologiji nema potrebe ni da se govori... Astrolog poštuje idole čijim imenima on ocrta nebo i kojima pripisuje svu Božiju svemoć, pa tako ljudi više ne smatraju da je neophodno obraćati se molitvama Bogu, misleći da nama upravlja neumoljiva sila zvezda. Dovoljno je reći da su ti idoli anđeli-bogootstupnici koji su stupili u veze sa ženama, pa i ove veštine su izmislili, zbog čega ih je Bog prokleo. O, mudrosti Božija, koja dostižeš do same zemlje, o čemu svedoče čak i oni koji nisu shvatili istinu! Evo, čak i oni progone astrologe, kao i njihove anđele. Rim i čitava Italija zabranjeni su za one koji broje u zvezde, kao što je nebo zabranjeno za njihove anđele. Ista kazna, tj. progonstvo, određena je i za učitelje i za učenike! Ali, reći će nam neko da su i Hristu došli magovi, tj. mudraci sa Istoka. Nama je poznata izvesna bliskost magije i astrologije. Znači, oni koji gledaju u zvezde prvi su objavili Rođenje Hristovo, prvi su Mu ukazali čast. Time su, eto, oni učinili Hristu uslugu. Pa šta? Zar današnjim astrolozima vera potiče od tih magova? Kao da današnja astrologija potiče od Hrista, kao da oni posmatraju Hristove zvezde i po njima predskazuju, a ne zvezde Saturna, Jupitera, Marsa i ostalih mrtvacu sličnih njima. Stvar je u tome što je ta nauka bila dopuštena samo do Jevandelja, a kada se pojavio Hristos niko više ne treba da tumači ničiju sudbinu gledajući po nebu.

Ono zlato, tamjan i smirna koju su magovi doneli i stavili kraj kule Gospoda, označavali su kao nekakav kraj sveštenoradnji i svetske slave koju je trebalo da ukine Hristos. I nesumnjivo je da je njima po volji Božijoj dat san u kome im je rečeno da idu kući, ali ne onim putem kojim su došli.

To treba shvatiti kao znak da treba da napuste svoju sektu, a ne da bi izbegli Irodovo gonjenje, jer on njih nije gonio i nije podozreo da su krenuli drugim putem, jer nije znao ni onaj put kojim su došli, te prema tome pod putem treba razumeti sektu i učenje. Zbog toga je magovima i bilo određeno da se otud vraćaju drugim putem.

Isto tako, i drugi vid magije koja se bavi čudesima i praktikovala se između ostalog i protiv Mojsija (Druga knj. Mojsijeva 7,11) Bog je dopuštao samo do Jevanđelja. Tako je Simon gatar, kada se već obratio u Hrišćanstvo, hteo da formira sektu radi „trgovine“ čudesima, u koje je hteo da uvrsti silazak Duha Svetoga polaganjem ruku, ali su ga apostoli osudili i odbacili (Dap 8,18-23).

Drugi mag, koji je bio uz namesnika Sergija Pavla, suprotstavio se Apostolima i za to je kažnjen slepilom (Dap 13, 6-11). Uveren sam da bi ista takva sudbina zadesila i astrologe, da se neko od njih suprotstavio Apostolima. Kao što smo videli, bavljenje magijom se kažnjava, a astrologija je samo jedna vrsta magije, pa i ona podleže istoj kazni.

Posle Jevanđelja sve vreme se čuje o posramljenim sofistima, haldejcima, zaklinjačima, gatarima i magovima. *Gdje je mudrac? Gdje književnik? Gdje prepirač ovoga vijeka? Zar ne pretvori Bog mudrost ovoga svijeta u ludost?* (1. Kor. 1,20).

Ništa ti ne znaš, astrologe, ako ne znaš da treba da postaneš Hrišćanin. A kada bi to znao, onda bi znao i to da se ne treba baviti astrologijom. Sama astrologija bi ti otkrila svoju opasnost, kao što drugima otkriva opasnost pomoću tablica. *Nema tebi dijela ni udjela u ovoj riječi* (Dap. 8, 21). Šta je Carstvu Nebeskom stalo do toga što nečiji prst ili lenjir luta po nebu?"

Praznoverice i predrasude našega vremena

[Sadržaj](#)

Astrološke prognoze, horoskopi, predskazivanja i proročanstva u naše vreme postaju sve rasprostranjeniji. Oni se sastavljaju u raznoraznim oblicima čiji je cilj da privuku što više ljudi: od lakonske novinske beleške za biznismene do udarnog televizijskog programa; od suptilnog i istančanog gatanja po „Knjizi promena“ do pseudonaučne kompjuterske prognoze; od tanušne brošurice iz koje čovek može saznati svu svoju prošlost i budućnost, do gledanja u kabalističke Tarot-karte, za koje obuka traje i po nekoliko godina.

Zadatak ovakvog informacionog pritiska na čoveka sastoji se u tome da se on pre svega navikne na misao o tome kako je sudbina slepa i neumoljiva, kako je čitav život karmički i genetski unapred zadat, a drugo, da se čovekova pažnja odvuče od misli o Bogu, od molitve, od želje da u samome sebi prepozna volju Božiju, od sinovske privezanosti Bogu, od stremljenja da ne živi po svojoj iskvarenoj volji, nego po volji Gospodnjoj. Većina pogađača predlaže „spasonosne recepte“ koji sve više potčinjavaju

ljudski život „knezu ovoga sveta“. Propaganda okultističkog, teozofskog, joginskog, daoističkog, budističkog, tantrističkog i mnogih drugih pogleda na svet odvaja čoveka od Boga. Naročita opasnost savremenom čoveku preti od paganskih verovanja: od raznoraznih vračara, ekstrasensa, bioenergetičara, jogina i čarobnjaka. U suštini nema nikakve razlike između magova, ekstrasensa, čarobnjaka i vračara.

U svim tim slučajevima „iscelitelj“ priziva i koristi silu koja se, kako on smatra, može dobiti od zvezda, od duhova, drveća, rastinja, kamenja i drugih predmeta oko nas. U stvarnosti svi ovi „bioenergetičari“ sami postaju igračke u rukama đavola. Izvesnu moć i znanje koje im on daje, magovi i vračare plaćaju svojim dušama i dušama onih koje očaraju. Reč „očarati“ nije slučajna. Takvi vračevi su veoma privlačni i ljudi su njima očarani u bukvalnom smislu te reči.

Sa vradzbinama ne treba poistovećivati homeopatiju i narodnu medicinu u kojoj se koriste mnoga korisna svojstva rastinja i minerala, kao ni lečenje masažom ili gimnastikom, čime se mogu sprečiti mnoge bolesti.

U svakom slučaju treba biti izuzetno oprezan i pre posete „narodnom iscelitelju“ dobro se raspitati o izvorima njegove „isceliteljske veštine“. Čak i ako iscelitelj koristi u svojoj veštini molitve i krst, ili ako se u njegovoj kući nalaze ikone, to još uvek nije garancija da je pred nama istinski lekar, a ne šarlatan ili, što je još gore, satanista. Naravno, uvek je najbolje posavetovati se sa svojim duhovnikom o nameri da se poseti takav „iscelitelj“. Setite se Spasiteljevih reči: *Mnogi će mi reći u onaj dan: Gospode, Gospode, nismo li u ime tvoje prorokovali, i tvojim imenom demone izgonili, i tvojim imenom čudesa mnoga tvorili? I tada ću im javno kazati: Nikad vas nisam znao; idite od mene vi koji činite bezakonje* (Mt. 7, 22-23). Dar isceljivanja daje se veoma retkim pravoslavnim ljudima za podvižništvo i sveti život, i to po posebnom Božijem blagoslovu. Za podvig isceljivanja, a naročito izgonjenja zlih duhova, sveštenik obavezno dobija blagoslov staraca i crkvene jerarhije, čime se potvrđuje Božansko poreklo toga dara kod čoveka.

Mnoštvo praznoverica i predrasuda ušlo je i u naš crkveni život u parohiji. O tome je veoma upečatljivo pisao profesor A. Č. Kozarževski, dobar poznavalac crkvenog života. Obratite pažnju na njegove reči: „Parohijani koji su išli u školu pre 1917. godine imali su veronauku i većinom su stekli minimum znanja o duhovnom životu. Oni su dobro poznavali crkvenu službu i nisu imali predrasuda koje su danas sve rasprostranjenije: sveće nisu pružali samo preko desnog ramena, nisu pružali sastavljene dlanove kad čuju reči „Mir svima“, Bogorodičine ikone nisu delili na „dobre“ i „srdite“, nisu palili sveće ispred ikona samo da bi stekli neku konkretnu milost odozgo, ni-ti su odlazili kod nevernika na groblje prvog dana Uskrsa, znajući da je radi pominjanja upokojenih Crkva uvela Zadušnice.

Verujuća inteligencija nije izjednačavala hrišćansku veru sa antihrišćanskom mistikom, tj. astrologijom, teozofijom i ostalim učenjima. U hramu se stajalo mirno, nikome nije ni padalo na pamet da se šeta i gura druge. Nije bilo običaja da se posećuju različiti hramovi, naročito o praznicima. Svi su se držali svoje parohije, dobro su se

međusobno poznavali, svako je imao svoje uobičajeno mesto za molitvu. U hramu je vladala atmosfera blagonaklonosti, niko nikoga nije kritikovao, niko nije zlobno šištao na žene bez marama, prislužnici se sa svetinjama nisu ophodili „familijarno“, nisu se ponašali kao da su oni gazde u hramu, nisu vikali ni na koga“. Sujeverje, kao što vidimo, može biti javno i odavno poznato (kao, naprimer, crna mačka, prazne kofe, srećni i nesrećni datumi itd.), ali može biti i skriveno, kamuflirano i čak može ličiti na „učenost“. Nekim praznovericama pripisuje se čak Božansko poreklo. One su veoma rasprostranjene i teško se iskorenjuju. O njima čitamo u beleškama i poukama arhiepiskopa Nikona (Roždestvenskog). „Pre oko pedeset godina, dok sam još pohađao duhovnu školu, seoski dečaćići, moji vršnjaci, doneli su mi pažljivo prepisan listić pod naslovom „sveto pismo“. U njemu je pisalo da se u svetom gradu Jerusalimu, blizu groba Gospodnjeg, začuo glas sa neba: „Poslaću na ceo svet nesreću!“ A da se ta nesreća ne bi dogodila, propisano je da se čita, i što je još važnije, da se prepisuje i razasila molitva iz tog pisma. Onome ko prepíše devet takvih molitava i pošalje ih dalje obećana je sreća, a ko to ne učini, stići će ga nesreća.

I eto, seoska deca su se potrudila da prepíšu ovu nevešto sastavljenu molitvu i raznosila je po komšiluku, pa su tako stigla i do mene. Sećam se da mi se ta molitva učinila veoma nevešto sastavljenom i čak jeretičkom, pa sam pokušao objasniti svojim naivnim drugovima da joj ne treba verovati, da se treba moliti onim molitvama koje su zapisane u crkvenim knjigama, a ne onima koje se na papirićima tajno prenose iz ruke u ruku.

Verovali ili ne, praznoverica o molitvi i „svetom pismu“ postoji i dan-danas! Još uvek ona putuje po svetoj Rusiji, još uvek je pažljivo prepisuju dokoni ljudi i šalju na sve strane, zamišljajući kako time čine dobro delo! Po svemu sudeći, takva pisma stižu i u redove naše hristoljubive vojske, jer je slanje pisma u aktivne vojne jedinice besplatno. Dobio sam nekoliko pisama sa molbom da objasnim kakva je to molitva, o kakvom „svetom pismu“ je reč i može li im se verovati? Razume se, vojnici bi mogli postaviti ta pitanja svome vojnom svešteniku, budući da im je on mnogo bliži, ali ili se toga ne sete, ili im sveštenik nije u blizini, a papir i olovka su tu pod rukom, utoliko pre što je i pošta za vojnike besplatna.

Nesavesni autori ovakvih pisama ne plaše se lažnog svedočenja o Bogu, kao što govori Sveti apostol Pavle (1. Kor. 15, 15). Tako, u jednom sličnom „pismu“ čitamo: „Ovo pismo je nađeno iza ikone u Počajevskoj lavri. Pismo je zlatnim slovima pisao Sam Isus Hristos. Ko ovo pismo hoće da pročita, ono će se samo otvoriti, a zatim će se opet zatvoriti brzom brzinom (?) i vraća se u hram iza ikone Svetog Mihaila“.

Zatim slede pouke, a posle njih pretnje i obećanja, uobičajena za takva apokrifna pisma: „Ko ne bude verovao ovome pismu, taj će odsada biti proklet, a ko bude davao da se ovo pismo prepisuje i čita, makar imao grehova kao zvezda na nebu ili peska u moru ili trave na zemlji, sve će mu biti oprošteno, a ko ovo pismo dobije, pa ne daje drugima da ga prepíšu, njega će Bog kazniti i izgnati iz Carstva Božijeg. I ko bude imao ovo pismo u

ratu, njemu ni jedan neprijatelj neće naškoditi, a ko ovo pismo nosi uz sebe, taj će svuda biti srećan i dobiće Carstvo Božije".

Zamisli, kako je sve jednostavno: uzmi komad hartije sa nespretno naškrabanim pismom, i ostaćeš nepovređen u ratu, a ako budeš nosio na sebi Sveto Jevanđelje, krst Hristov, onda ne možeš to očekivati. Znači, autor pisma ima nekakvu čudotvornu moć, a reč Božija takve moći nema...

Jadni su i nesrećni oni koji veruju sličnim izmišljotinama! I još se trude, prepisuju „pismo“, prepisuju i molitvu koja sadrži u sebi čak i jeres, jer se Trisveto (Sveti Bože...) u toj molitvi odnosi samo na jedno Lice Svete Trojice, tj. na Isusa Hrista. I posle toga autor još i preti, obećava...

Ako dobijete takvu molitvu ili pismo, spalite papirić, jer je to pisanije nekog neznalice koji se čak osmelio da lažno svedoči o Gospodu Bogu. A autoru pisma odgovorite da je njegovo pismo spaljeno i da je greh verovati mu..."

Sujeverje potiče od čovekovog stremljenja da svemu nađe objašnjenje, da u svemu pronade neku vezu, to jest od svojeglavosti i pouzdanja u samoga sebe, od prihvatanja laži kao da je istina.

Treba imati u vidu da je sujeverje često podstaknuto našim zaboravljenim dečijim strahovima i fantazijama koje s vremena na vreme izranjaju iz podsvesti, ispoljavaju se u različitim oblicima, u lažnim simbolima i delima osakaćujući naš život.

Neka nas Gospod sačuva od svih vrsta sujeverja! Znajući da se sujeverje pojavljuje kod čoveka od najmlađeg uzrasta, dužni smo vaspitavati decu tako da se njihova mlada duša ne zarazi ovom opakom bolešću.

Neka se deca od malih nogu uče da vole Crkvu, da se obraćaju Bogu sa molitvom, da u crkvenim obredima i bogosluženjima vide spasonosnu silu.

Neka se deca od malih nogu uče da pravilno shvataju Promisao Božiji Koji sve usmerava na dobro. Tada se njihova duša neće zaraziti sujeverjem i oni se neće bojati ničega što je izmislila ljudska glupost. Bojaće se samo gneva Božijeg i samo će razmišljati o tome kako da ne navuku na sebe osudu zbog grehova svojih, kako da ne odvedu sami sebe u večnu pogibao.

Nostradamus i slični „proroci“

[Sadržaj](#)

Mišela de Nostradamusa smatraju najvećim prorokom i astrologom svih vremena. Ko ga smatra? Svi koji ne priznaju istinske proroke, Proroke Božije, nego se vode svojom, od greha otežalom i pijanom, voljom i željom da ugledaju Novo Doba, Doba koje će zameniti Hristovu eru. O Nostradamusu se piše, snimaju se filmovi (prema tim filmovima ispada da je sve "pogodio"), izdaju se njegove centurije sa komentarima. Pošto je ovo ime prisutno i u našoj javnosti, da kažemo koju reč o njemu.

Nostradamus je, znamo, bio lekar, koji se bavio i astronomijom i astrologijom. U tajne astrologije ga je uveo deda Jevrejin. Kada je proricao, nije imao nikava "nadahnuća od Boga", nego je koristio tipični magijski instrumentarijum: bronzani tronožac, čarobni

štapić, vodu i plamen, i padao u trans, dobijajući groznicu neobične vrste, kojoj njegovi bližnji nisu znali uzrok. (Pravoslavni Hrišćani taj uzrok znaju: spopadao ga je zli duh, kao i ostale "proroke" koji proriku iz stanja opsednutosti!).

Najbolji način da se oceni kakav je prorok je provera da li su se njegova proročanstva ispunila. Godine 1991. u Beogradu se pojavila knjiga "Nostradamusova proročanstva", koja je izazvala veliku pažnju javnosti i veoma se dobro prodavala. Ljudi su danas verovatno zaboravili šta su tamo pročitali, i kako se "prorečeno" poklopilo sa stvarnošću. No, da ih podsetimo.

Za godinu 1991. pisalo je da će prestati potreba za Atlantskim paktom. NATO se, od tada do danas, širi sve više.

Godine 1992, 7. juna, bilo je predviđeno rušenje nacionalističkih ideja i stvaranje "stvarne demokratije": "Nacionalizmi su suzbijeni... Svi veruju u veliko ljudsko bratstvo". U to vreme, besneo je rat na prostorima bivše Jugoslavije.

Godine 1993. najavljena je nova, "crvena" religija na Bliskom Istoku. Jedan od vođa te religije će platiti glavom, a drugi se sakriti u rulji. Ništa slično se nije desilo.

Trebalo je, po Nostradamusu, da 1995. prisustvujemo jednom verskom ratu, koji će voditi afričke trupe izazivajući pometnju u "Svetom Rimu". Rimovano, proročanstvo je glasilo ovako: "Papa će biti zarobljen na brodu, i sva papska dobra će da odu". Komentar je izlišan.

Da je bilo po Nostradamusovom, na prestolu "pontifex maximusa" od 1996. trebalo je da sedi izvesni Sabinjanin. Međutim, tamo je još uvek Poljak. Takođe, moralo se desiti da se na Istoku pojavi Veliki Učitelj (komentatori centurija su mislili da je reč o početku Novog Doba na čelu sa Sai Babom). Najavljen je i strogi zakonodavac, koji bi obuzda shizme.

Za godinu 1997. Rimski crkva je "otkrivena" kao organizacija koja će strožije kažnjavati jeretike. U aprilu je trebalo da bude strašan zemljotres na Apeninskom poluostrvu i da se otvori grobnica velikog Rimljanina.

Čitaocima je ostalo da sami prosude koliko se od svega što je najavljeno ispunilo. Nostradamusove centurije nisu ništa drugo do žalosna zbrka, koju može da tumači kako ko hoće, i da u njih učitava šta mu se sviđa (po okultističkom hermeneutičkom principu koji je naš narod umešno sažeo u formulu: "Što je babi milo, to joj se i snilo"!).

Sveti Oci protiv magije, astrologije i vere u "sudbinu"

[Sadržaj](#)

Pravoslavna zaštita od magije u Žitijima Svetih

[Sadržaj](#)

Žitija Svetih, ta enciklopedija Svetoga Duha, u kojoj su dati životi i podvizi pravoslavnih vitezova vere od najstarijih vremena do danas, puna je povesti o odolevanju demonskim silama koje deluju putem vradzbina i magije, odolevanju Duhom Božjim, svesilnim Zaštitnikom. Našem čitaocu nudimo nekoliko primera, na korist i utehu,

preporučujući mu da se moli svecima o kojima je reč, kao i ostalim prijateljima i ugodnicima Hristovim, da bi bili zaštićeni od demonskih zamki i iskušenja.

Svake godine, Crkva Božja 2. oktobra po pravoslavnom (15. po građanskom kalendaru) slavi spomen Svete mučenice Justine i Svetog sveštenomučenika Kiprijana. Kiprijan je, pre nego što se obratio Hristu, bio čuveni mag iz Antiohije Sirijske. Od detinjstva posvećen na službu Apolonu, on je na gori Olimpu od grčkih paganskih žrečeva naučio mnoge magijske veštine: da izaziva promene u vazduhu, pušta gromove i kišu, uzburkava talase na moru, pravi štete usevima, vinogradima, voću, navodi bolesti i nesreće na ljude.

U dvadesetoj godini Kiprijan se magiji učio u Egiptu, u gradu Memfisu; u tridesetoj je, pak, kao vrhovnu đavolju nauku izučio astrologiju kod Haldejaca. Kad je sve ovo postigao, bio je, kaže žitije, "savršen u svakom zlu".

Na kraju, po sopstvenom svedočanstvu Kiprijanovom nakon obraćenja Hristu, sam satana mu se javio kao prelepi knez sa zlatnom krunom na glavi, pohvalivši njegovu revnost i dajući mu puk demona na službu, kao i obećavajući da će mu posle smrti dati počasno mesto u carstvu tame.

Kada je stigao u Antiohiju, Kiprijan se sasvim posvetio crnoj veštini. Mnoge je naučio svom zlu - letenju po vazduhu i, uz pomoć demona, hodanju po vodi. Mnoge je otrovao i ubio vradzbinama; ljude, mladiće i devojke je prinosisio na žrtvu zlim dusima. Pomagao je paganima koji su mu se obraćali da se "usavrše" u bludu, gnevu, zavisti, mržnji, i svim ostalim bezakonjima.

Ali, Gospod ni takvog Kiprijana nije hteo ostaviti da propadne, nego ga je, po Svom čovekoljublju, izbavio i spasao.

U to vreme u Antiohiji je, devstvom i molitvom Bogu posvećena, živela devojka Justina, koja je svoje roditelje, blagodaću Hristovom, privela veri, tako da je njen otac Edesije, krstivši se, od idolopokloničkog žreca, postao pravoslavni sveštenik.

Jedan paganski mladić, po imenu Aglaid, videvši lepotu Justininu, pokuša da je sablazni i navede na greh, ali ona nije htela ni da čuje za njega. Onda joj ponudi brak, ali mu ona odgovori da je Ženik duše njene - Hristos. Raspaljen požudom, Aglaid ode kod crnog maga Kiprijana da zatraži od njega pomoć u pridobijanju Justininog srca. Kiprijan mu obeća da će Justinu dovesti u takvo stanje da će devojka više žudeti za Aglaidom nego on za njom.

Kiprijan je, otvorivši svoje knjige, našao formulu za prizivanje bludnog demona, i ovaj se pojavio, predavši mu tečnost kojom Aglaid treba da pokropi Justininu kuću da bi ona pošla za njim. Ovaj to učini, i te noći, pri molitvi, Justinu napade bludna strast, i u misli joj dođe Aglaid. Videvši da nešto nije u redu, ona još usrdnije pripade Bogu na molitvu, proseća Ga da je zaštiti od napada zlih sila i da sačuva njenu čistotu.

Demon, ne mogavši da podnese blagodat Božju koja je ogradila Justinu, pobeže od nje, i Kiprijanu sлага da je pobegao jer nije mogao da podnese neki znak koji je na devici Hristovoj ugledao.

Crni mag je slao još besova, sve jednog goreg od drugog, ali se devica naoružavala postom i molitvom i suzama, tako da ništa nije vredelo. Na kraju joj se javio sam knez demonski, u vidu pobožne žene, koja joj je predlagala da se odrekne devstva i uda se. Ali, Justina se oseni krsnim znakom, i knez zla odstupi.

Zapanjeni Kiprijan, koga do tada niko nije mogao pobediti, upita poglavicu besova kakvom im se to silom Justina suprotstavlja, te je ne uspevaju savladati. Demon, gonjen silom Svete Trojice, priznade da: "Mi ne možemo da gledamo u krsni znak, već bežimo od njega, jer nas on kao oganj opaljuje i daleko progoni".

Kiprijan se, međutim nije predavao. Aglaidu je dao prividni oblik ptice i mladić je, nošen đavolom, mislio da sleti na Justininu kuću, da bi upao kod nje; Justina, međutim, primeti nečastivog, i ovaj pobeže, ostavljajući Aglaida, koji umalo ne pogibe. Posle ovoga je i sam Kiprijan pokušavao da se približi Justini, prvo u vidu žene, a zatim u vidu ptice; ali ni to, naravno, nije pomoglo.

Gnevan kao sam satana, Kiprijan, pošto nije mogao ništa Justini, počeo da nanosi štetu njenoj rodbini, susedima i poznanicima: morio im je stoku i magijskim napadima zlostavljao sluge. Samu Justinu je udario bolešću, ali je ona u postelji, dok ju je majka negovala, pevala: " *Neću umreti, nego ću živa biti, i kazivati dela Gospodnja*" (Ps. 117,17). Tada Kiprijan, u poslednjoj fazi bezumlja, pusti boleštinu na stoku i ljude čitavog grada, po kome se pronese glas da on to čini zato što mu se Justina ne pokorava. Ugledni građani Antiohije tražili su od Justine da se uda za Aglaida, kako bi nesreća prestala, ali ih je ona tešila skorom Božijom pomoću. Posle Justinine molitve Bogu, sila zla iščeze, i ljudi proslaviše Hrista, a narugaše se Kiprijanu, koji izgubi svaku vračarsku moć i silu.

Videvši da se ne može suprotstaviti sili Gospodnjoj, Kiprijan se obruši na svog gospodara đavola, i izruži ga, rekavši da više neće da mu služi, kao nemoćnom i bednom, nego da će se obratiti za pomoć Hrišćanima. Đavo pokuša da ubije Kiprijana, želeći da spreči njegovo pokajanje, ali se Kiprijan prekrsti i zavapi: "Bože Justinin, pomози mi!", posle čega demon odstupi. Zatim, Kiprijan antiohijskom episkopu Antimu odnese sve vradzbinske knjige i predade ih da se spale, sa plačem i suzama se pokajavši. On primi i Sveto Krštenje, zbog čega svi Hrišćani, a naročito Sveta Justina, proslaviše Spasitelja i Čovekoljupca, Rasketoga i Vaskrsloga Hrista.

Kasnije, Kiprijan postade episkop, a Justina igumanija ženskog manastira. Oboje su stradali zbog vere početkom četvrtog veka, ubijeni od strane neznabožaca, da bi večno živeli sa Hristom...

U žitiju Svetog Makarija Velikog (19. januar po pravoslavnom kalendaru) navodi se ovakav slučaj. Jedan Egipćanin požele ženu svog bližnjeg, i pokušavaše da je zavede. Pošto ova nije htela ni da čuje, jer je bila čista i odana mužu, on ode kod vračara, tražeći njegovu pomoć. Vračar je bacao čini na ženu, ali ništa nije vredelo. Onda on uradi drugo: omađija oči onih koji je gledaju da, kad je vide, umesto žene posmatraju kobilu. Ovo je učinio da bi je suprug oterao od sebe. Čovek se jedne prilike vrati kući, i nađe kobilu umesto supruge! I svi iz njegovog okruženja su videli kobilu, ne znajući šta se to, u stvari, desilo. Na kraju, očajni čovek je povede u pustinju Svetom Makariju. Čak

su i Makarijevi učenici - monasi umesto žene videli životinju! On im prvo objasni da to nije tako, jer se čovekova priroda ne može pretvoriti u životinjsku, ali im takođe reče da su na niskom duhovnom nivou, čim ne vide pravi lik. Zatim izli svetu vodicu na glavu žrtve, i ona se pojavi kakva je i bila. Tada je Sveti Makarije upozori, rekavši da joj se to desilo jer se u toku pet nedelja nije pričestila Svetim Tajnama.

Učenik Svetog Vasilija Novog (26. mart po pravoslavnom kalendaru), Grigorije, imao je na svom imanju najamnika Aleksandra, koji se bio oženio prljavom i poganom devojkom Melitinom, koju je majka bila naučila svakoj satanskoj veštini. Melitina je bila razvratnica, i svog muža je mnogo puta prevarila, zbog čega ju je on, po pravdi, tukao. Na kraju, ona mu se osveti bacajući čini na njega, zbog čega nesrećnik pade u postelju i toliko izgubi snagu, da ni movu sa sebe nije mogao da otera. Njena majka, je govorilo se, marvi hod zaustavljala, i druga zla činila pomoću vradzbina. Ko god je nešto rđavo rekao o Melitini, a ona ga čula, navodila je na njega pomoću vradzbina bolest, i ljudi su po dva - tri meseca ležali u postelji.

Ova Melitina se okomila na Grigorija, i pokušavala da ga činima navede na preljubu. Stalno se motala oko njega, i mamila ga. Na kraju, Grigorije, čuvajući svoje devstvo, štapom pojuri na bestidnicu, preteći joj batinama ako mu i dalje bude dosađivala.

Melitina reši da ga vradzbinama ubije. Grigorije posle nekoliko dana ode na službu u hram Svetog Georgija, koji se nalazio u jednom vinogradu. Kad se služba završila, on prilježe da malo odmori. U snu vide crn i smrdljiv oblak kako se spušta na njega, i ču glas: "Primi što ti Meletina spremi!" Ovaj teški, ledeni oblak uđe u Grigorija, koji, kad se probudi, oseti da je teško bolestan. Unutarnji oganj koji je mučio Grigorija bio je takav da je on često ustajao iz postelje, bacao se u hlad pod drveće ili u reku da ublaži muku, ali ništa nije vredelo. "Noć mi je izgledala duža od četrdeset godina", govorio je Grigorije. Na kraju krajeva, kad mu je izgledalo da će umreti, Grigorije je zavapio Svetom prvomučeniku Stefanu, koji ga je, skupa sa Svetim Vasilijem Novim, izbavio od nesreće, pokazavši mu i rajske obitelji spremljena za one koji Boga ljube.

Blažena Teodora, poslušnica Svetog Vasilija, koja se Grigoriju javila posle smrti, opisala mu je put duše po njenom rastavljanju od tela, pri čemu zlodusi kinje i muče dušu, tražeći u njoj svoje osobine. Jedna grupa demona, na petnaestom mitarstvu, ispituje grehe vradzbina i čaranja. Zlodusi su na tom mitarstvu naročito odvratni: liče na gmizavce, škorpije, žabe i aspide, i u pakao strmoglavljaju sve koji se bave čaranjem, bajanjem, trovanjem i prizivanjem đavola (spiritizmom); naravno, ako se nisu pokajali i ispovedili za života.

Sveti Patrikije, prosvetitelj Irske (rođen oko 390 na Zapadnoj obali Engleske ili Velsa), po jednom čudesnom viđenju pozvan je u Irsku koja još nije bila sva krštena da dođe i propoveda veru Hristovu. Tamo je stigao 432, kao episkop, i odmah počeo da obraća Irce Hristu. Kada je stigao u oblast Tare, prestonice irskih kraljeva, kralj Lojguir, koji je bio neznabožac, rešio je da ga ubije. Prethodno je sa sobom poveo dvojicu druida, Luketmajla i Lokrua, vičnih svakoj čarobnjačkoj veštini. (Druidska magija bila je jedna od

najstrašnijih; druidi su, da bi stekli demonske moći, bez zazora prinosili ljudske žrtve. Sada se njihovi kultovi obnavljaju u okviru Nju Ejdza.)

Kada su stigli do Svetog Patrikija, Lokru je počeo da ruži Hrista i veru Njegovu najpogrdnijim imenima. Patrikije ga je pogledao strašnim pogledom, i pomolio se Bogu da pokaže Svoju silu, kao što se negda Sveti Petar pomolio da Gospod sakruši Simona maga. I desilo se isto: sila Božja je podigla Lokrua u vazduh, i tresnula o zemlju, posle čega je ovaj ispustio svoju crnu dušu. Vojnici, koji su sa kraljem došli u bojnim kočijama, nasrnuli su na Svetitelja, ali ih je izginulo sedam puta sedam zbog zemlje koja se pod njima otvarala. Kralj je, sa svojom pratnjom, u strahu pobjegao.

Sutradan je bio Vaskrs, i Sveti Patrikije je otišao na Lojguirov dvor, da bi propovedao Vaskrsloga. Uplašeni kralj ga je primio za trpezu, gde se našao druid Luketmajl, koji je preživio sukob sa Svetiteljem na Veliku Subotu. Da bi ga iskušao, on mu je sipao otrov u pehar sa vinom. Sveti Patrikije je to primetio, i blagoslovio čašu. Sva tečnost se sledila, osim kapi otrova koje je druid usuo. Kad je otrov prosut, Sveti Patrikije je ponovo blagoslovio čašu, i vino se vratilo u prirodno stanje. Luketmajl ga je onda izazvao na dvoboj čudima, kao što su to nekad činili faraonovi žreci, kušajući proroka Mojseja. Patrikije je pristao.

Izašli su napolje, praćeni mnoštvom znatiželjnog naroda. Druid je predložio Svetitelju da prizove snežne oblake (bio je Uskrs!) koji će snegom pokriti svu zemlju. Patrikije mu je odgovorio: "Neću činiti ono što je u suprotnosti sa voljom Božjom". Tada je sam Luketmajl to uradio, i visoravan se prekrila snegom. Onda je Sveti Patrikije od njega zatražio da ukloni sneg, ali je druid odgovorio da to ne može učiniti do sutra. Sveti ga ukori: "Možeš da činiš zlo, ali ne i dobro. Nije tako sa mnom". I blagoslovi predeo, i sneg nesta, kao da ga nije ni bilo, što sve zadivi i navede da proslave Boga.

Luketmajl je onda, uz pomoć demona, naveo tamu na čitav kraj, ali ju je Sveti Patrikije odagnao. Poslednji predlog upućen obojici bio je proba vatrom. Druid se pobunio, tvrdeći da je Patrikije čovek koji se klanja vatri kao bogu, i da je vatra njegova stihija, pa ga od vatre i sama odeća štiti. (On je, nesrećnik, mislio da je Svetiteljeva odeća magijska.) Svetitelj je onda predložio da se napravi kuća pola od sirovog, a pola od suvog drveta, da se u suvi deo postavi njegov učenik Benignus odeven u odeću druidovu, a u sirovi deo doma postavi Luketmajl kome je Sveti Patrikije dao svoju odeću. Tada neka se sve zapali, pa šta Bog da. Druid je na ovo pristao, a složili su se i Irci.

Kuća je napravljena, vatra upaljena: Luketmajl je, u delu kuće od sirovog drveta, izgoreo, - ostala je čitava sama odeća Svetitelja. Benignusu nije bilo ništa, osim što je izgorela druidova odeća koja je bila na njemu. Videvši ovo čudo, kralj Lojguir i njegovi dvorjani su se krstili, i napustili druidsko bezbožje...

Ovakva velika čuda koja su se dešavala u prošlosti Crkve bila su na urazumljenje i korist onovremenim paganima, kojima je Bog pokazivao Svoju svemoć i ljubav da bi ih priveo Sebi. Danas, mada takvih čuda na prvi pogled nema, ima ih i dalje; to jest, vradzbine i čini, ma kako jake demonske sile da navode na pravoslavnog Hrišćanina, samo su paučina pred silom Božjom koja ispovedene i pričešćene sluge Hristove štiti od

svakoga zla. I Kiprijan, i vrač iz Egipta, i Melitina, i druidi slomili su se, a nisu uspjeli da slome ljude Bogočovekove.

Međutim, ne treba zaboraviti ni ovo: vradzbine i čini imaju uticaja na one koji ne žive pobožno, koji nisu kršteni i venčani u Crkvi, koji ne poste, ne kaju se i ne ispovedaju, ne pričešćuju Svetim Tajnama, ne vode čist i čestit život. Onda demon polaže prava na njih, i krha ih kako mu se sviđa. Zato se treba obući u sveoružje Božje, i vapijati Ocu i Sinu i Svetome Duhu, nimalo ne sumnjajući u pobjedu Svetlosti nad tamom i Pravde nad bezakonjem.

Protiv lečenja kod vračara Sveti Jovan Zlatousti

[Sadržaj](#)

Veliki Otac i Učitelj Crkve, Sveti Jovan Zlatousti, mnogo je govorio protiv vračara i gatara i upozoravao ljude da se kod njih nikako ne leče. Njegove reči i danas važe; danas možda više nego ikad. U svojim besedama "Protiv Judejaca", u kojima je odvrćao Hrišćane Antiohije da ne odlaze u sinagoge i mole se sa Judejima, veliki Otac je govorio pouku i onima koji su se lečili kod jevrejskih vračara (kao što Srbi danas po amajlije i "zapise" idu kod hodza, nap. prev.). Ljudi kojima je besedio pravdali su se time da su bolesni, i da zato odlaze kod "čudotvoraca". Njima je Zlatoust odgovarao da su bolesti Božje posete radi ispravljanja grehova, i tvrdio da za takve postupke nema nikakvog opravdanja. U nastavku donosimo deo njegove besede koji se tiče lečenja kod vračara:

"Sluge od svojih gospodara i sinovi od očeva trpe često čak i onda kada ih ovi nepravedno kažnjavaju; a zar ti ne želiš da pretrpiš kaznu od Boga, Koji je i iznad svih (gospodara), i koji te voli više od bilo kog oca, Koji sve preduzima i čini ne zbog gneva, nego radi tvoje koristi? Naprotiv, čim se desi bilo kakva lakša bolest, odmah bežiš od Njegovog gospodstva, hitaš ka demonima i žuriš u sinagoge? Možeš li na kraju dobiti oprostaj? Kako ćeš opet biti u stanju da Ga prizoveš? Može li i bilo ko drugi, makar imao i smelost Mojsejevu, da umoli za tebe? Niko. Zar ne slušaš šta Bog govori Jeremiji o Judejima? " *Ne moli se za taj narod, jer, i da Mojsej i Samuil stanu preda Me, neću ih uslišiti'* (Jer. VII, 16; XV, 1). Tako da postoje gresi koji su iznad svakog oproštaja i ne mogu biti oprošteni. Pri tome Judeji, mada, prividno, svojim vradzbinama i prekidaju groznicu (u telu) - u samoj stvari oni to ne čine, - ali zato u savest uvode drugu, još strašnju, groznicu, zbog toga što će te svakodnevno ranjavati sopstvena pomisao, savest će te mučiti, govoreći:

"Postupio si bezbožno, učinio si bezakonje, narušio si zavet sa Hristom, zbog lake boljetice si izdao pobožnost. Zar si ti jedini oboleo? Zar nisu mnogo više od tebe pretrpeli drugi? Pa ipak se niko nije osmelio na delo slično tvome: a ti, slabić i razmaženko, izgubio si dušu svoju.

Kako ćeš odgovoriti Hristu? Kako ćeš Ga u molitvi prizvati? Sa kakvom ćeš savešću ući u hram? Kakvim ćeš očima gledati sveštenika? Kako ćeš se usuditi da rukom dotakneš Svetu Trpezu? Kojim ušima ćeš slušati Sveto Pismo koje se tamo čita?"

Evo šta će ti svakog dana govoriti mučiteljska misao i savest koja mori. Kakvo je to zdravlje, kad u sebi imaš toliko tužilaca? Ali, ako malo pretrpiš, ako odbaciš i sa velikom sramotom iz svoje kuće izbaciš one koji su hteli da te nagovore na bilo kakve vradzbine, ili hteli da ti na telo stave bilo kakvu amajliju, odmah ćeš od savesti dobiti rosu spokojstva. Neka te groznica pali koliko hoće: duša će ti pružiti svežinu bolju i spasonosniju od svake rose, od svake vlage. Na isti način na koji ćeš, ako primiš neki vradzbinski "lek", osećati se gore od onih što boluju od groznice, i to zbog pomisli o grehu (koji si učinio, idući vračaru, *nap. prev.*), tako ćeš i sada, odbacujući sve bezbožnike, makar i stradao od groznice i trpeo mnoštvo nevolja, osetiti se bolje od bilo kod zdravog, zato što će ti misao biti svetla, duša vesela i radosna, a savest će te hvaliti, odobravati i govoriti: "Odlično, odlično, prijatelju moj, družo Hristov, verni mužu, podvižniče pobožnosti, koji si pre spreman da umreš u mukama, nego da izdaš povereno ti blagočešće; u dan suda bićeš sa Mučenicima". Oni su bili spremni da trpe bičevanja i muke da bi zadobili čast (od Boga): i ti si sada rešio da trpiš udarce i muke od groznice i rana, samo da ne bi pristao na bezbožne vradzbine i amajlije; i, hranjen tim nadama (na večne nagrade), ti ni nećeš osećati teške bolove. Ako te ova bolest ne odnese, odneće te, na kraju krajeva, neka druga; ako sada ne umremo, umrećemo kasnije. Truležno smo telo zadobili ne radi toga da bismo, kad ono boli, pristali na bezbožnost, nego radi toga da bismo se bolestima utvrdili u pobožnosti. Sama truležnost i smrtnost tela će nam poslužiti, samo ako budemo blagorazumni, kao osnova slave i u dan (suda) će nam dati veliku smelost, i ne samo u taj dan, nego i u sadašnjem životu. Jer, kad ti vračare izgoniš iz svoje kuće veoma ih posramivši, svi, koji za to čuju, pohvaliće te, zadiviće se i reći jedan drugom: taj i taj, u bolesti i nemoći, mada su ga neki umoljavali, ubeđivali i nagovarali da uzme neke vradzbine, nije ih primio, nego je rekao da je bolje umreti u tom stanju, nego izdati veru.

Zatim će uslediti mnoga klicanja od slušalaca, koji će svi biti zadivljeni, proslavljajući Boga. A od koliko će to bista za tebe biti počasnije, od koliko slika slavnije, od kakve časti znamenitije? Svi će (tebe) pohvaliti, blaženim nazvati i vencem okтити; i sami će biti bolji, porevnoća i počće da podržavaju tvoju hrabrost. Ako i drugi učine ono što si ti učinio, nagradu ćeš dobiti upravo ti, jer si prvi počeo sa tim revnovanjem. Međutim, posledica tvog dobrog dela neće biti samo pohvala, nego i najbrže moguće okončanje bolesti, zato što će i sama junačna odlučnost tvoja Boga pokrenuti na veće blagovoljenije, i svi sveti će se skupa radovati tvojoj usrdnosti i iz dubine srca će se moliti za tebe. Ako su ovde takve nagrade za tu hrabrost, porazmisli koliko ćeš venaca dobiti tamo, kada Hristos, u prisustvu svih arhangela i angela, dođe, i uzevši te za ruku, izvede te na sredinu tog prizorišta, i da svi čuju kaže: "To je čovek, koga je nekad mučila groznica, koji je, kad su ga veoma mnogi ubeđivali da se izleči od bolesti, zbog Moga imena i straha (Moga), da me ne bi bilo čime uvredio, odbacio i prezreo one koji su mu

obećavali da ga izleče (vračarskim) sredstvima, i odlučio da je bolje umreti nego izdati ljubav prema Meni".

U samoj stvari, ako Hristos proslavlja one koji su Ga napojili, odenuli i nahranili, još će više proslaviti one koji su radi njega rešili da pretrpe muke groznice. Nije isto dati hleb i odeću i pretrpeti dugotrajnu bolest; ne, ovo poslednje je mnogo teže od prvoga.

A što je veći napor, to će blistaviji biti venac. O tome ćemo i sami razmišljati, bili zdravi ili bolesni, i sa drugima o tome razgovarati; i kad se nađemo, bilo kada u teškoj groznici, evo šta ćemo sebi reći: "A šta bi bilo ako bi nas neko optužio, a zatim nas izveli na sud, a tamo nas uhvate i počnu da biju, zar ne bismo onda, nevoljno, morali da trpimo sve, i to bez ikakve koristi i nagrade?" Tako ćemo i sada rasuđivati; sebi ćemo pri tome predstavljati i nagradu za trpljenje, koja može da obodri dušu koja je upala (u čamotinju). A šta ako je groznica jaka? Uporedi je sa ognjem paklenim, koji ćeš sigurno izbeći, ako rešiš da tu bolest trpeljivo podneseš. Seti se koliko su apostoli stradali; seti se pravednika koji su svagda bili u nevoljama. Seti se blaženog Timoteja, on nikad nije imao pokoja od bolesti, nego je uvek živio u nemoćima. Ukazujući na to, Pavle je govorio: "*Pij po malo vina, zbog svoga želuca i čestih svojih bolesti*" (1. Tim. 5, 23). Ako je takav pravednik i svetac, kome je bilo povereno da upravlja vaselenom, koji je vaskrsavao mrtve, izgonio demone i druge lečio od bezbrojnih bolesti, ako je on stradao tako teško; kakvu ćeš izvinu imati ti, koji se i za vreme kratkotrajnih bolesti smućuješ i ropćeš?

Zar nisi slušao da Pismo kaže: "Koga ljubi Gospod onoga i kara; i bije svakoga sina koga prima"? Koliko mnogo njih i koliko puta je želelo da dobije venac mučenički? Evo to je (trpljenje u bolesti) pravi mučenički venac! Mučenik ne postaje samo onaj kome (mučitelj) zapoveda da prinese žrtvu paganskim bogovima, a on reši da mu je bolje da umre, nego da tu žrtvu prinese; ne, očito je da je mučeništvo i to kada čovek uopšte Hrista radi drži ono zbog čega na sebe može da navuče smrt. /.../

Tako i ti, ako se odrekneš magije, čini i vradzbina, a budeš umro od bolesti, bićeš savršeni mučenik, zato što si, kad su ti obećali ozdravljenje putem bezbožja, ti rešio da je bolje da umreš u pobožnosti. To mi kažemo onima koji se hvale i govore da demoni isceljuju. A da bi se uverio da je i to laž, počuj šta Hristos veli o đavolu: "*On je čovekoubica od početka*" (Jn. 8, 44). Bog kaže da je reč o "čovekoubici", a ti mu hitaš kao lekaru? Reci mi kako ćeš odgovoriti na optužbu da obmanama tih ljudi (vračara, *nap. prev.*) veruješ više nego reči Hristovoj? Ako Bog govori da je đavo čovekoubica, a ti ljudi, uprkos Božjoj odluci, vele da on može da leči bolesti, i ti primaš njihove vradzbine i vradzbinske lekarije, tim postupkom pokazuješ da njima veruješ više nego Hristu, mada to ne kažeš otvoreno. A ako je đavo - čovekoubica, očito je da su i sluge njihove - demoni - takvi. To ti je Hristos pokazao na samom delu: kada im je on dopustio da uđu u krdo svinja, oni su čitavo krdo potopili u jezeru (Lk. 8, 33), da bi ti znao da bi oni to isto učinili i sa ljudima, i da bi ih odmah pogubili, samo ako bi im Bog to dopustio. Ali ih je on zadržao i obuzdao, i nije im dozvolio da učine išta slično: to su oni i dokazali, kad su dobili vlast nad svinjama. Jer, ako oni nisu poštedeli svinje, još bi manje poštedeli nas. Stoga, ljubljani, ne varaj se njihovim obmanama, nego budi čvrst u strahu Božjem...

Kakva je korist, u samoj stvari, da se ovde na zemlji dobije neko iscelenje, a tamo biti poslat u oganj večni? A da (vračari, hvališući se, *nap. prev.*) ne bi ukazivali na svoja iscelenja, poslušaj šta govori Bog: "Ako među vama ustane prorok, ili koji snove sanja, i da znamenje i čudo, i ispuni se znamenje i čudo, što reče, pa kaže: " *Idemo i služimo drugim bogovima*": ne slušajte proroka toga: jer vas kuša Gospod Bog vaš, da li ljubite Gospoda Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom" (Zak. pon. 13,1-3).

To znači: ako neki prorok kaže: mogu da podignem mrtvacu, ili iscelim slepoga, samo me poslušajte, i poklonimo se demonima, ili poslužimo idolima; zatim, ako bi onaj koji govori čak i iscelio slepoga, ili podigao mrtvacu, ne slušaj ga ni posle toga. Zašto? Zato što Bog, kušajući te, dopušta ovome da to učini, ne zbog toga što On sam ne zna raspoloženje duše tvoje, nego zbog toga da bi ti dao mogućnost da dokažeš da li voliš Boga. Ako je Bog tako negda govorio Jevrejima, to još više važi za nas, kojima je otvorio dveri vaskrsenja, kojima zapoveda da se ne vezujemo za sadašnje, nego da sve nade svoje usmeravamo ka budućem životu."

sa ruskog:
Vladimir Dimitrijević

O tome da čovekovu sudbu ne ustrojava ni kretanje zvezda
niti kolo sreće, već Promisao Božiji
Sveti Maksim Grk

[Sadržaj](#)

Pročitavši mnogo knjiga različitih, kako hrišćanskih tako i onih koje sačinise svetovni mudraci, i sabravši odatle dovoljno duševne koristi, ja se, pre svega, naučih tome da Tvorac svega i Vladika jeste Darovatelj i Savršitelj svake vrline koju stičemo, mi ljudi, (kao) i svake vlasti i vladarstva, koje želimo. To poznah i shvatih. Jer je rečeno: "Svaki dar dobri i svaki poklon savršeni odozgo je, i silazi od Oca svetlosti" (Jakovlj. 1, 17).

Jedno je "dar dobri", a drugo je "poklon savršeni". "Dar dobri" - to su duševne vrline, kao što su: razumnost, hrabrost, pravednost, celomudrenost, krotost i smirenomudrenost; to su, takođe, i životna dobra koja nam daruje Višnja Božanska Dobrota, a koja su nam potrebna da bismo živeli i (to) da bismo živeli dobro. "Poklon savršeni", koji se sviše obilno daruje dostojnima, jeste raznovrsna blagodat Duha Svetoga, koja usavršava, utvrđuje i čuva nenarušenim gorepomenuta prirodna dobra duševna. Carstvo i sveštenstvo - ukrašeni i čuvani pobožnim ispovedanjem pravoslavne vere - jesu dva najveća, najbolja i najsavršenija dobra, koja se sviše daruju pobožnima Božanstvenim čovekoljubljem i dobrotom: da se sveštenstvom osveštavaju i prosvetljaju verujući ljudi, kako bi se bogougodno spasavali i prilježnim ispunjavanjem zapovesti Božijih sačuvali u veri i ljubavi prema Svevišnjemu; a da bi se carstvom odbranili i živeli bezbedno i u dobroj nadi, bez opasnosti od najezde inoplemenika, imajući nad sobom

blagoverne careve koji se svagda bore protiv neprijatelja i koji potčinjenima ustrojavaju život tih i bezmetežan.

Ako je to, zaista, tako i ako tako ispovedaju svi pravoslavni i bogonadahnuti Oci i Učitelji, onda neka umuknu neuki i neka više ne hule na nas oni koji mudruju zajedno sa Nemcima, držeći se predanja haldejskih i egipatskih, i govoreći i propovedajući da nekakav usud, posredstvom kretanja zvezda, jedne uzvisuje na različite stepene vlasti i vladarstva, a druge nizvrgava odatle, bacajući ih u krajnju bedu i sramotu. Neka se oni nauče da govore sa bogonadahnutim prorokom i carem Davidom: "*Rekoh bezakonicima: ne bezakonujte i onima koji greše ne uznosite roga svojega. Jer Bogje Sudija: jednoga ponižava, drugoga uzvisuje*" (Ps. 75, 4-5, 7). Evo pravedne i nelažne mudrosti i učenja: Sam pravedni Sudija i Promislitelj o sveceloj tvari Svojoj, jednoga uzvisuje, a drugoga unižuje po neiskazivim sudovima (Svojim), znanim jedino Njemu, a ne neki izmišljeni usud, zodijački krug ili kretanje zvezda i planeta.

Isti bogonadahnuti car, na drugom mestu, još jasnije bogoslovstvuje, govoreći: "*Ko je kao Gospod, Bog naš, Koji sedi na visotama, Koji se sagiba da vidi šta je na Nebesima i na zemlji. Koji iz praha podiže ubogoga, i iz kala uzvisuje ništega*" (Ps. 113, 5-7). Radi čega? Da ga "*posadi, kako kaže (David), sa knezovima, sa knezovima narodu Svome*" (Ps. 113, 8). Poslušajmo pažljivo i blaženu proročicu Anu, i sačuvajmo trajno u umu svome njenu nepogrešivu i bogonadahnutu mudrost. Ona jasno i odlučno govori, zapušući svagda otvorena usta Germana koji sleduju latinštini i koji se trude da ukorene svoju zabludu u um pravoslavnih. Poslušajmo pažljivo šta govori ova blažena i Duhom Svetim prosvećena Proročica, za razliku od Haldejaca, koji behu pomračeni i obmanuti duhom besovskim: "Ne hvalite se - govori ona - ne govorite visoko u gordosti, i potom ono što sledi za ovim. Zatim dodaje, govoreći: "*Gospod umrtvljuje i oživljuje, nizvodi u ad i uzvodi. Gospod siromaši i bogati; ponižuje i uzvisuje. Siromaha podiže od praha i iz kala uzvisuje ubogoga...*" (1. Sam. 2, 3; 6-8). Radi čega? "*Da ga posadi s knezovima, dajući im da naslede presto*" (1. Sam. 2, 8).

Da li u ovim, klanjanja dostojnim, rečima ima ikakvog pomena o usudu ili kolu sreće koji uzvisuju i unizuju ljude u zavisnosti od kretanja zvezda i planeta? Šta na ovo kažu oni koji tvrde da kretanje zvezda predstavlja za jedne uzrok bogatstva, slave ili vladarskog dostojanstva, a za druge uzrok siromaštva, poniženja i krajnje sramote? Dakle, niti od zvezda niti od zodijaka i planeta, već od Samoga Tvorca Oca svetlosti dolazi svaki dobri dar i svaki poklon savršeni onima koji su dostojni takvo-ga dara i takve blagodati. Za ovo ćemo naći mnogo dokaza ako verodostojno i sa ljubavlju prema istini potražimo isto u Starom i Novom Zvetu.

U Starom Zvetu ćemo naći kazivanje onome što se po božanskom Promislu i blagodaću (Božijom) zbilo sa Saulom i Davidom, prvim carevima izrailjskim. Videćemo da Saula, koji krenu da pronađe nestale magarice, proroku Samuilu ne dovede ni usud niti kolo sreće, kako lažno tvrde astrolozi, već Sami Tvorac svega, Koji Proroku unapred javi o Sa-ulu i zapovedi mu da ga pomaže za cara izrailjskog; i (videćemo) da Gospod, kada se Saul sakri posle pomazanja, reče Samuilu gde se Saul krije. Zatim, da

Gospod - razljutivši se na Saula zbog njegove bezumne neposlušnosti, jer ovaj ne posluša (ne jednom već) dvaput i triput - zapovedi Samuilu da ode u Vitlejem k Jeseju i da (tamo) pomaže sina Jesejevoga za cara. I (videćemo) da Gospod, kada Prorok htede da pomaže Elijava, prvoga sina Jesejevog, koji se odlikovaše od ostale braće i lepotom i rastom telesnim, zabrani Samuilu da tako učini, rekavši mu o svakome od braće, kojih beše sedmorica, da nijednoga od njih Bog ne izabra za cara. I da tada bi prizvan od stada ovaca njihov mlađi brat David, koga Prorok, kada ovaj dođe pred njega, istoga časa pomaza, budući da mu Gospod reče za Davida: " *To je onaj koga izabrah, ustani i pomaži ga*".

Da li iz ovoga shvatismo da ljudi bivaju postavljeni na vladarske prestole i, opet, sa njih svrgavani ne nekakvim *izmišljotinama o kolu sreće i usudu, već savetom i dejstvom Božijim*? Tako je bilo u slučaju Saulovom i Davidovom. Pogledajmo sada kako mnogovrsno beše staranje Promisla Božijeg o carevima samarjanskim.

Kada Solomon - poklonivši se i prinevši žrtvu Astarti, bogonji sidonskoj, i Amosu, bogu moavitskom, i drugim bogovima žena svojih - razgnevi Tvorca svih i Gospoda, tada čovek Božiji, prorok Agej, dobivši zapovest od Boga, predade deset kolena izrailskih Jerovoamu, slugi Solomonovom, postavivši ga za cara nad svima njima, što se ispuni po Božijoj zapovesti, a ne po nekakvom kolu sreće. Kada, potom, Jerovoam pade u bezakonje i sagreši pred Bogom, onda Vaas, sin Agejev, primi carstvo samarjansko, ubivši cara Na-vata, sina Jerovoamova, i, istrebivši sav dom njegov, navuče na sebe gnev Božiji. Ali, da ne bismo slušaoce opterećivali kazivanjem o onome što se sa svakim od ovih (ponaosob) zbililo po ustrojenju Božijem - jer se mnogo toga zapanjujućeg zbililo tamo Promislom Božijim, jer neki behu uzvedeni u carsko dostojanstvo iz svog niskog stanja, a potom, budući da rđavo i bezbožno upravljahu carstvom, opet behu pogubljeni sa svim srodnicima svojim - preći ćemo na Novi Zavet i potrudimo se da kažemo šta se u njemu dogodilo po neispitivom Promislu Božijem. Ono što se zbililo u Novom Zavetu, u pogledu otkrivenja istine i obličenja astrološke obmane, ni u kom slučaju nije manje važno od onoga što se zbililo u Starom Zavetu, a sasvim je jasno i nedvosmisleno.

Tako Konstantin Veliki, prvi od careva hrišćanskih, ne nekakvim kolom sreće i ne zbog nekakvog kretanja planeta, već javljenjem Krsta, koji bi sastavljen od zvezda i kojim on sviše bi priveden k veri, i natpisom (koji stajaše iznad Krsta) bi nadahnut da se suprotstavi bogoborcu Maksentiju, jer natpis govoraše jasno: " Konstantine, ovim ćeš pobediti neprijatelja svoga!". Kada Konstantin, potom, silom Krsta pobedi Maksentija i posta samodržac svekolike rimske države, on se, po Promislu Božijem, razbole, da bi, pokušavajući da se izleči od bolesti, bio udostojen da pronade takvoga lekara koji je bio kadar da ga izleči i od bolesti i od gube neverja, i on to izlečenje i primi. Takvo beše staranje Promisla (Božijeg) o ovom blagovernom caru.

A to što se zbililo sa onima koji carovahu u Konstantinopolju - sa Justinijanom Velikim i Justinom, Vasilijem Makedoncem, Fokom Mučiteljem i Mavrikijem - jasno svedoči o tome da po Božanskome savetu i dejstvu, a ne kolom sreće niti zbog kretanja zvezda, jedni behu uzvedeni na visinu carsku, a drugi behu sramno lišeni iste.

Kada car Anastasije, nazvan Dikor, htjede da kazni neke velmože koje se zaveriše protiv njega, on imade božansko viđenje u snu, koje mu to dozvoli, pri čemu mu bi kazano: "Dopušta ti se da kazniš neprijatelje svoje. Ali, Justinijanu i Justinu da ne pričiniš nikakvoga zla, jer oni su sasudi prednaznačeni Božanskim Promislom i imaju mu poslužiti, svaki u svoje vreme".

Tako i Mavrikije slaše mnogu milosti-nju prepodobnim monasima svugde, umoljavajući kroz njih Boga da mu oprostí nečovečno sagrešenje koje počini, predavši u velikoj bici varvarima na smrt četrnaest hiljada svojih vojnika. I on u snu ču glas Nepriustrasnoga Sudije, Koji mu reče: "Gde hoćeš da ti platim, u sadašnjem ili budućem životu?". I kada Mavrikije odgovori: "U sadašnjem", Sudija Pravedni na to reče: "Predajte ga vojskovođi Foki", što se ubrzo i ispuni. Vojska na Istoku proglasi Foku za cara grčkog. Mavrikije, čuvši za ovo i saznavši da Foka dolazi, noću pobeže iz carske palate. Foka, pak, postavši car i saznavši da je Mavrikije još uvek živ, zapovedi da ga dovedu i da bude kažnjen javno, što se po pravednom sudu Božijem i ispuni, a ne po nekakvom usudu ili po (okretanju) kola sreće. A Foku, koji rđavo i bogomrsko upravljaše carstvom, Gospod sramno nizvrže rukom Iraklijevom i gorkom smrću liši zemaljskoga života. No, da vas ne bih zamarao podrobnim kazivanjem o događajima koje ustrojavaše Promisao Tvorca svega i svijuu u svim vremenima i carstvima različitih naroda, izložiću vam svedočanstvo bogonadahnutih Otaca i Učitelja vaselenskih, koji sasvim jasno i strogo zabranjuju svako odavanje prelesti astrologije, čime ću i zaključiti svoju besedu.

Pavle, prvi posle blaženoga Jakova, brata Gospodnjega, koji beše vaznesen do trećega neba, u poslanici Rimljanima zapoveda, jasno govoreći: "*Svaka duša da se pokorava vlastima koje vladaju, jer nema vlasti da nije od Boga, a vlasti što postoje od Boga su ustanovljene. Zato, ko se protivi vlasti, protivi se uredbi Božijoj, a koji se protive primiće osudu na sebe*" (Rimlj. 13, 1-2). Iz ovoga je jasno da ljudi upravo po Božijem dejstvu i ustrojenju, a ne nikakvim kolom sreće niti izmišljenim usudom bivaju uzvođeni u carsko dostojanstvo, a, takođe, bivaju i lišeni istog, ako se pokažu kao oni koji carstvom ne upravljaju dobro i saglasno volji Božijoj, kako i napisa Duh Sveti: Gospod postavlja careve i svrgava ih. Ako to čini Gospod, onda to ne čine nikakvo kolo sreće, niti fortuna niti raspored zvezda, kako to tvrdi zabluda haldejska i egipćanska. Odvraćajući nas od takve zablude, isti božanstveni Apostol jasno piše ili, bolje reći, prekoreva Galaćane, govoreći ovako: "*Ali tada ne znajući Boga, robovaste bogovima, koji to po prirodi nisu. A sada poznavši Boga, kako se opet vraćate na slabe i bedne stihije, kojima opet iznova hoćete da robujete ? Gledate na dane i mesece i vremena igodine!*" (Gal. 4, 8-10). Tako reče blaženi Pavle. A da "gledati na dane i mesece" jeste prestupno i bogomrsko i Hrišćanima tuđe delo, kao i da takva demonska učenja Sveti apostol Pavle naziva stihijama, svedoči i uči bogonadahnuti otac Vasilije Veliki, koga sada počujmo. Tumačeći reči proroka Isaije protiv Judejaca, koje kažu: "*Alisi ostavio svoj narod, dom Jakovljev, jer su puui zala istočnih i gataju kao Filistejci i mili su im sinovi tuđin-ski*" (Isa. 26), (Sv. Vasilije Veliki) govori: "Vidiš li koliko je gatati zlo za tebe, jer one koji se predadoše obmani gatanja Bog ostavlja van Promisla Svoga. Mnogi Hrišćani se i dan-danas u mnogu čemu drže (gatanja) i gledaju na dane i mesece, i veruju priznacima, i

gataju po letanju ptica, po otpozdravima i susretima, kao i po mnogo čemu drugom. Ali, počujmo kako bi odbačen narod zbog toga što predade delu gatanja. To delo i taj izum su satanski. Jer je rečeno: "*Ti narodi koje ćeš naslediti, slušaju gatane i vračare, a tebi to ve dopušta Gospod Bog tvoj!*" (5. Mojs. 18, 14). Tako uči i tako zaveštava nama verujućima ovaj božanstveni Otac i Učitelj vaselenski. Mi, pak - ne znam šta se to sa nama dogodi! - više slušamo haldejska i germanska bešnjena, nego bogorečita učenja bogonadahnutih Otaca naših i Učitelja koji tvrde da sve ono što ima veze sa nama niti se zbiva, niti zavisi od zvezda, zodijaka, kretanja i rasporeda planeta, niti od ikakvog kola sreće, već da smo - budući da nas Tvorac s početka obdari samovlasnošću (slobodom), vlasni (slobodni) u svojim mislima i delima, kako u onim dobrim, tako i u onim zlim.

Poslušajmo razumno prepodobnoga oca našeg Jovana Damaskina i odustanimo, preklinjem vas, od prelesti astrologije koja ovlada nama. Ovaj božanstveni Otac i Učitelj jasno govori: " Jelini smatrahu da te zvezde - sunce i mesec, njihov izlazak i zalazak upravljaju svim onim što ima veze sa nama. Mi, verujući, međutim, tvrdimo da oni najavljuju kišu ili sušu, hladnoću i vrućinu, vlažno i suvo vreme, i vetrove, ali ni u kom slučaju ono što ima veze sa nama. Mi, budući da nas Tvorac stvori samovlasnima (slobodnima), *imamo vlast (slobodu) u svojim delima*. Ako bi sva naša dela zavisila od kretanja zvezda, onda bismo mi po prinudi činili ono što činimo, a ono što se čini pod prinudom ne priznaje se ni za dobro, niti za zlo. Ako, pak, ne činimo ni dobro ni zlo po sopstvenom izboru, onda ne zaslužujemo ni pohvalu ni nagradu, ni osudu i kaznu. Ali, u tom slučaju bi ispalo da je Bog nepravedan, kao Onaj Koji jednima daje dobro, a drugima zlo; tada bi, takođe, ispalo da Bog niti upravlja, niti promišlja o Svojoj tvorevini".

Imajući takve nelažne i neosporne dokaze bogonadahnutih i premudrih Otaca i Učitelja, za nas je veoma dobro i spasonosno da im se pokoravamo i povinujemo u prostodušnosti uma, zadovoljavajući se njihovim bogonadahnutim učenjima i predanjima, a tuđa (učenja i predanja) ne samo odbacujući kao nečastiva i bogomrska, već ih se i gnušajući i bežeći od njih kao od zmija-otrovnica, po božanstvenoj zapovesti: "*Ovce Moje slušaju glas Moj, i Ja njih poznajem, i za Mnom idu... A za tuđinom neće poći, nego će pobeći od njega, jer ne poznaju glas tuđinaca*" (Jn. 10, 27; 5).

A ko je najtuđiji i najneprijateljskiji i Bogu i nama, ako ne oni koji tvrde i uče da od uticaja planeta, zodijaka i kola sreće zavise i proishode sve naše misli, i dela, i želje, i prilike? Oni ne samo da nas lišavaju dara samovlasnosti (slobode), kojim nas obdari naš Tvorac, a po kojem se prepoznajemo kao oni koji su stvoreni po obrazu i podobiju Božijem, no se još pokazuju kao oni koji sasvim bezbožno i đavoliko hule na Samog Onog Koji je najviša pravda i dobrotu, proglašavajući Ga za nepravednoga i za Tvorca zlih stvorenja. Ako bi, kako oni misle, kretanje zvezda i zodijaka jedne činilo dobrima, a druge zlima, jedne - vladarima, a druge - potčinjenima, jedne - kao one koji žive čestito i celomudreno, a druge - kao skvrne i nečiste, i kao počinitelje svakoga bezakonja; ako bi, zaista, neke zvezde imale takvu delotvornu silu kojom jedne čine dobrima i celomudrenima i gospodarima, a druge - zlima, skvrnima i robovima, onda bi, svakako,

sledilo da je Tvorac zvezda u njih položio takvu silu. Ako bismo to prihvatili, ispalo bi da je Bog prouzročitelj, to jest početni uzrok svih zala uopšte i da (On) posredstvom kretanja zvezda jednima biva posrednik dobra i spasenja, a drugima - posrednik zla i pogibelji. A šta može biti nečastivijeg od ovoga (mnjenja)? Jer Bog je uistinu dobar, Darovatelj i Prouzročitelj svakoga dobra. On nije prouzročitelj nikakvoga zla i nije uzrok nikakvoga zla, kako i božanstveni Jakov, brat Gospodnji, tajno uči, govoreći: *"Nijedan kada je kušan da ne govori: "Bog me kuša, jer je Bog neprijemčiv za kušanje zlom, i On ne iskušava nikoga. Nego svakoga iskušava sopstvena želja, koja ga mami i vara. Tada želja zatrudnevoši rađa greh, a greh učinjen rađa smrt* (Jakovlj. 1, 13-15). Eto uzroka svih naših zala i pogibelji naše! On se sastoji u tome što se odmah i trenutno potčinjavamo, poput živo-tinja, bestelesnim, telesnim i duševnim pohotama i strastima koje ustaju protiv nas, i ne želimo da im se suprotstavimo, da ih pobeđujemo i obuzdavamo datom nam sviše razumnom silom, kako (nas) premudro i pobožno poučava božanstveni Maksim Ispovednik, govoreći približno ovako: to nije ništa drugo do nebriga o umnom, po prirodi, delanju; zato oni koji svagda prilježno upražnjavaju to delanje, svagda čine ono što je dobro, a nikada ne čine ono što je zlo. Ako i ti hoćeš da se izbaviš od zla, odbaci nebrigu, a sa njom ćeš (od sebe) odagnati i svekoliko zlo koje se sastoji u (primanju) sablažnjujućih predloga pomisli, posle čega slede i neprilična dela.

A u čemu se sastoji prirodno delanje našega uma, jasno uči isti ovaj (Sv. Maksim Ispovednik), govoreći da se prirodno delanje našega uma sastoji u tome da se, svojstveni nam, slovesni deo duše nalazi u poslušnosti reči Božijoj i da on (zatim) drži u poslušnosti beslovesni deo duše. Kada bi se ovaj poredak čuvao u svemu, u ljudima ne bi bilo nikakvoga zla, niti ikakve sile koja bi ih privlačila k zlu. A da mi težimo delima dobrim ili, pak, delima zlim ne po принуди, niti zbog raspore-da nekakvih zvezda ili zodijaka, kao i da postajemo slavni ili bivamo osramoćeni ne po okretanju nekakvog kola sreće, jasno uči isti ovaj premudri Otac i Učitelj, govoreći: naš um se nalazi između ovo dvoje - angela i demona, od kojih svaki proizvode svoje dejstvo: prvi - vrline, drugi - poroke. Međutim, naš um ima vlast i silu da sledi koga hoće ili da se protivi kome hoće. Svete sile (Angeli) nas svagda privlače k dobru, a prirodne sklonosti i dobra volja nam pomažu u tome. Démonski napadi proizvode u nama strasti i lukavu volju. Ovo troje nas podstiče na dobro: prirodna sklonost, Svete Sile (Angeli) i dobra volja. Postoje, takođe, i tri podsticanja na zlo: strasti, demoni i zla volja.

Prema tome, čuvši i sasvim dovoljno i pravilno se naučivši od bogonadahnutih Otaca i Učitelja naših da smo samovlasni (slobodni) u svojim mislima i delima, i da nas na dobra dela nevidivo podstiče Angeo Božiji, kao i da nas on čuva (od zla), a da nas u lukave i bezakone postupke uvlači lukavi demon, zbog velikog bezumlja našeg i prenebregavanja zapovesti Božijih, kao i to da Gospod daje bogatstvo i nizvrgava u siromaštvo, da uzvisuje i ponižava, da nizvodi u ad i izvodi iz ada, da podiže od praha uboge i da od kala uzvisuje ništega - odustavimo, preklinjem vas, od prelesti Egipćana i Haldejaca koji bogohulno tvrde da se sva dela naša i misli naše zbivaju usled kretanja zvezda ili (okretanja) kola sreće, a ne po Promislu Božijem i po neiskazivim sudovima

Božijim. Egipćani i Haldejci od početka bejahu služitelji i učenici lukavih demona. Zato oni, poput učitelja svojih mudruju i govore, trudeći se da odvuku pobožne (ljude) od vere u Boga, od ljubavi, nade i straha Božijeg, kroz koje se i kojima se slavi i hvali Tvorac svega i Gospod, onda kada se spasavaju pobožno i pravoslavno verujući ljudi koji Mu služe, i kada laž-učitelj đavo, taj bezbožni i bogomrski zakonodavac Haldejaca i Jelina - koji se na svaki način i svagda trudi da obmanom astrologije odvuče pobožne (ljude) od vere u Boga i ljubavi (prema Bogu) - biva posramljen, poražen i nizvrgnut u krajnje poniženje. Mi smo blagodaću i čovekoljubljem Gospoda našeg Isusa Hrista - Hrišćani, i zato smo dužni da držimo Predanje božanstvenih učenika Njegovih i ostalih bogonadahnutih Otaca naših i Učitelja vaselenskih, da po njima umujemo, da njih izučavamo i ljubimo: *"Ako ste, dakle, vaskrsli sa Hristom, tražite ono što je gore, gde Hristos sedi s desne strane Boga. Mislite o onome što je gore, a ne što je na zemlji"* (Kol. 3, 1-2).

Lažno i nečastivo učenje astrologa i predskazivača sudbine čovekove po danima rođenja ne beše sviše i ne od blagodati Svetoga Utešitelja otkriveno Haldejcima, Jelinima i Egipćanima, već od samih lukavih i čovekomrzačkih demona, a na pogibelj onima koji im veruju. Učenje, pak, božanstvenih Proroka i Apostola i vaselenskih Učitelja beše otkriveno od Samoga Svetoga Utešitelja i predato vernima na spasenje.

Gde ćeš naći, reci mi, da se bilo gde u Pismu pominje reč - usud ili da se igde govori o približavanju i udaljavanju planeta, ili o zodijačkim znacima, koji (navodno) jednima daju blagostanje i srećan život, a drugima - suprot-no ovome, jednima - vladarske položaje, a drugima - ropstvo i krajnju sramotu?

Nipošto i nigde nećeš naći takva lažna praznoslovlja. Naprotiv, u Pismu se propoveda jedan Bog kao Tvorac i Vladika, i Promislitelj, i Upravitelj, i Ustrojitelj svih naših dobrih dela i misli; za drugoga Upravitelja i Ustrojitelja našega osim Njega ne čusmo niti (pomena) sretosmo u Svetom Pismu, niti to primamo čak ako bi i Angeo sa neba došao da propoveda i uči tome, čak ako bi i svi mudraci i učenjaci ovoga sveta počeli to da tvrde.

Nećemo se saglasiti sa njima kao istiniti Hrišćani i istiniti sledbenici Božanskoga Utešitelja, koji kroz Isaiju govori: *"Ja sam prvi, Ja sam i poslednji. I Moja je ruka osnovala zemlju i Moja je desnica izmerila Nebesa pedu"* (Isa. 48, 12-13). I opet: *"Jer, gle, Gospod, Gospod nad vojskama uzeće Jerusalimu i Judi potporu i pomoć, svaku potporu u hlebu i svaku potporu u vodi, junaka i vojnika, sudiju i proroka, mudraca i starca, pedesetnika i ugledna savetnika, i vešta umetnika i razumnoga poslušnika. I daću im mladiće za knezove i rugatelji će im postati gospodari"* (Isa. 3, 1-4).

Iz ovog se jasno naučismo da niti od zvezda niti zodijaka, već sviše, to jest od Samoga Oca svetlosti nishodi svaki dobri dar i svaki poklon savršeni rodu ljudskom, sve dok ljudi pobožno i dobrorazumno, sa prepodobnošću i pravdom služe Svevišnjem Vladiki, ispunjavajući zapovesti i odredbe Njegove.

Kada, pak, ljudi počnu da prestupaju i krše svete zapovesti i odredbe Njegove, tada se sva gorepomenuta dobra oduzimaju od njih, kako opet isti Prorok govori: *"Zaplakaće zemlja i opasti, iznemoći će vaselena i opasti; iznemoći će glavari naroda zemaljskoga. Jer se zemlja*

oskvrni pod stanovnicima svojim, jer pre-stupiše zakone, izmieniše uredbe, raskidoše zavet večni. Zato će prokletstvo proždreti zemlju, i zatrće se stanovnici njezini; zato će izgoreti stanovnici zemaljski i malo će ljudi ostati" (Isa. 24, 4-6).

Saglasno ovome prorokuje i blaženi David, govoreći Samom Tvorcu svih o onima koji mnogo bezakonovahu: *" Na klizavom postavio si ih, u propast bacaš ih! Kako za čas propadoše, pogiboše zbog bezakonja svoga, kao san nestadoše!"* (Ps. 72,18-19). A da astrološko učenje, koje tvrdi da raspored planeta i zodijački znaci daju dobro i zlo svim gradovima i pojedinačno svakom čoveku jeste očigledna laž, ovaj isti božanstveni prorok Isaija gromoglasno nas uči, prorokujući egipatskom carstvu konačnu propast.

Proroštvo njegovo glasi: *"Prestani sada sa vraćanjem svojim i sa mnoštvom čini svojih, oko kojih si se trudila od mladosti svoje, ne bi li se pomogla, ne bi li se osnažila. Umorila si se od mnoštva namera svojih; neka stanu sada zvezdari koji gledaju zvezde, koji proriču svakoga meseca i neka te sačuvaju od onoga što će doći na te. Gle, oni su kao pleva, oganj će ih spaliti, ni sami sebe neće izbaviti iz plamena"* (Isa. 47,12-14).

Koji drugi dokaz ubedljivije dokazuje da je astrološka prelest potpuno lažna i bogoneprijateljska, i da ne može spasti one koji joj se odaju, od toga što će se svi koji je upražnjavaju i koji joj se posvećuju biti poput pleve mučeni ognjem večnim i što neće moći da izbave duše svoje iz plamena (muke večne)? Nemojmo od gluhih i bezdihanih i nerazumnih stvari iskati pomoć i predznanje o onome što naumi Tvorac i Vladika svih za svakoga od nas, jer to je potpuno nepoznato i nesaznativo svakom stvorenome biću. Ko će pojmiti, kaže se, um Gospodnji ili ko će savetnik Gospodu biti? To jest: niko!

Ako, pak, niko ne zna budućnost izuzev Tvorca svega i svih, osim ako Sam On to ne otkrije nekom svetom i pobožnom čoveku - Proroku Svome, koliko li je onda nerazumno da to tražimo od demonizovanih i lažljivih vračeva i gatara koji prate kretanje zvezda i ptica? To nimalo ne priliči, niti je svojstveno pravoslavnim Hrišćanima, koji svakodnevno zборе, hvaleći Gospoda: *"K Tebi Gospode podižem dušu svoju, Bože moj, u Tebe se uzdam. Ne daj da se osramotim u vekove!"* (Ps. 25,1).

Ako ovo izgovaramo sa verom, moleći se Gospodu, kako onda, ponovo, sa usrdnom nadom pribegavamo bogomrskim astrolozima i raznim gatarama, i bezumno sami sebe proklinjemo? Jer se time pribrajamo onima o kojima govori psalam: *"Da se posrame svi koji bezakonuju"*. Ko su ti bezakonici ako ne upravo oni koji bezumno odlučuju sebe od vere u Boga i nade na Vladiku svega i svih, i koji se obraćaju - sa novcem, sa velikom verom i nadom - zajedničarima demonu, mislim na astrologe i gatara, u želji da od njih saznaju što god o sebi? Pa i kada nam sve to već ne bi bilo strogo zabranjeno Svetim Pismom, čak ni tada ne bismo smeli tome da pribegavamo, povinujući se Božanstvenom Pavlu koji nam daje zaveštanje, govoreći: *" A ja neću da ste vi zajedničari sa demonima. Ne možete piti čašu Gospodnju i čašu demonsku; ne možete učestvovati u trpezi Gospodnjoj i trpezi demonskoj* (1. Kor, 10, 20-21).

Ako već kaže da ne treba da kušamo žrtve prinesene demonima, jer su skvrne, koliko li nam tek onda više zabranjuje da idemo vračarama i gatarima - služiteljima demonu, isti taj (Sv. ap. Pavle) koji iz robinje u Filipima izagna lukavoga duha što gataše

Jelinima i zapreti mu (da umukne), iako duh govoraše istinu o Apostolima (Del. ap. 16, 16-18).

Tako i mi, upodobljujući se učitelju, ne samo da ne treba da želimo da unapred pogađamo ono što se ima sa nama dogoditi, već i da treba drugima da zabranjujemo da se time bave, a da one koji neće da se isprave odagnavamo daleko od nas, jer su oruđa lukavoga demona i sasudi sačinjeni na propast.

Pravoslavni Hrišćani treba da se gnušaju i gade toga svom dušom svojom, i da svu nadu polažu na jedinoga istinitoga Boga, Gospoda našega Isusa Hrista, i da Njegove svete zapovesti svagda sa strahom Božijim i verom neodstupno ispunjavaju, govoreći sa Prorokom: " *Gospod Bog je sila moja, i daće nogama mojim snagu, i uzvešće me na visine, da bih pobedio u pesmi Njegovoj* (Avak. 3,19). Njemu neka je slava. Amin.

[Sadržaj](#)